Զ. ՏԱՐԻ 1760 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 15 ՏՐԷ 4382 – Հ. Տ. 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1889 – Ն. Տ. 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1889 – ՀԻՃ. 14 ՌԵՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1307 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

[illegible] ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه غلطه ده نورادونكيان خانده آرهولك
غزته سى اداره سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար [illegible]	160
» [illegible]	30
» [illegible]	40
[illegible]	200
» [illegible]	100
[illegible]	56
» [illegible]	28

[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ԴԻՊՔԵՐՆ Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պերլինէ կը հեռագրուի Նոյմ. 29 թուով.

Այժմ լրջօրէն կը խօսուի Վիլհէլմ կայսեր կրտսեր քրոջ՝ Մարկարիտա իշխանուհւոյն Ռուսիոյ գահաժառանգ կայսրորդւոյն հետ ամուսնութեան վրայ. Վիլհէլմ Բ. որ ցարդ չէր ախորժեր գերման իշխանուհւոյ մը կրօնափոխութենէն, Պիզմարք իշխանին խորհրդոց վրայ պետական բարձրագոյն նկատմանց առջեւ տեղի կուտայ, և իւր քոյրը կ'արտօնէ Օրթոտոքս կրօնն ընդունիլ՝ Չարեւիչին կին լինելու համար. Պերլինի արքունի շրջանակաց մէջ կը պատմուի թէ բանակցութիւնք կը շարունակին այս ամուսնութեան համար, որ եւրոպեան քաղաքականութեան տեսութեամբ մեծ հետեւանքներ պիտի ունենայ եղեր.

Ֆրանսական լրագիրք մասնաւոր հոգածութեամբ մը կ'արձանագրեն այս ամուսնութեան վերաբերեալ լուրերն, որովհետեւ ֆրանքեւռուս նիզակակցութեան գաղափարներուն մեծ հարուած մը կը տրուի եթէ Չարն հաւանի որ իւր գահաժառանգ որդին Գերմանիոյ կայսեր քոյրն առնու.

—Գերման կառավարութիւնը կը շարունակէ շատ մը դուար գնել բանակին համար. ո՛չ միայն Զուիցերիոյ և Սավուայի հրապարակաց վրայ բոլոր գտածները կը գնէ, այլ և յԱմերիկա կը ղրկէ շոգենաւեր որք մեծաքանակ եզներ կը բերեն, զորս գերման դուարաբոյծք կը պարարեն Շլեզվիկ-Հոլշթայնի արօտավայրերուն վրայ. Այս նպատակաւ մեծամեծ շէնքեր կառուցուած են ի Կիլ-քըլթատ. Այս ամեն տնօրինութիւնք պատերազմի կարեւոր պատրաստութիւններ են.

ԱՐԿԱԾՔ Պ. ՍԹԷՆԼԻԻ

ԴԺԲԱԽՏՈՒԹԻՒՆՔ ԷՄԻՆ ՓԱՇԱՅԻ

ՆՈՐ ՆԱՄԱԿ Պ. ՍԹԷՆԼԻԻ

(Շարունակութիւն և վերջ երէկի թիւէն)

Այս միջոցիս իմացայ որ Էմին փաշայի մարդիկը մեր զանզիպարցի հետեւորդաց բնակավայրերը մտեր են, և հրացանաց մթերանոցը կողոպտել ուզեր են. Ասոր վրայ խստիւ գործելու հարկն անխուսափելի երեւցաւ. Գիտէի թէ մեր բանակին մէջ դաւեր նիւթուած էին, թէ դժգոհներու թիւն աւելնալու վրայ էր, և թէ շատեր այնչափ չէին վախնար տեղւոյս բնիկներէն որչափ մինչեւ Զանզիպար ուղեւորութեան դժուարութիւններէն և յոգնութիւններէն. Բայց չէի կարծեր որ իմ ներկայութեանս իրենց ըմբոստութեան խորհուրդն ի գործ դնել համարձակէին.

Էմին փաշա ազդի օրը նամակ մ'ես առած էր Վատէլայէ, ծանուցանող թէ Սէլիմ պէյ և իւր մարդիկ՝ իրենց կարգին՝ ըմբոստութեան զոհ գացած են, և մեծ անկարգութիւն կը տիրէ ըմբոստներուն մէջ. Իմացուցի փաշային թէ կտրուկ ընթացք մը բռնել անհրաժեշտ է, և թէ անձամբ պիտի քննեմ իմանամ թէ ի՛նչ թշնամի բաներ կան բանակետղւոյն մէջ, և հետեւապէս խնդրեցի փաշայէն որ գըլխաւոր Եգիպտացիները բանակետղւոյն հրապարակն հաւաքել տայ.

Փողեր հնչեցին, և հաւաքման հրաման տրուեցաւ, բայց որովհետեւ շատեր կը վարանէին գալ, մեր զանզիպարցի զօրականաց կէս գումարտակ բերելով զինեալ ղրկեցինք որ չեկողները բերեն. Ասոր վրայ փաշային մարդիկը խմբովին եկան, և զիրենք հրացանակիրներով պաշարել տուի.

Սկսանք հարցաքննել. Հրացան գողնալու կամ ապստամբելու ամեն խորհուրդ մերժեցին. Առաջարկեցինք որ մեզ հետ ի Զանզիպար իջնել ուզողներ մէկ կողմ շարուին. Ամենքը մէկ կողմ եկան, բաց ի փաշային երկու սպասաւորներէն. Փաշայի մարդոց մէկ մասն իրենց վրաններուն մէջ պահուըտած լինելով, ձերբակալուած ի հրապարակ բերուեցան, ոմանք խարազանի հարուածներ կրեցին, այլք շղթայակապ բանտարկեցան.

«Եւ արդ, փաշա՛, կը հաճի՞ք ծանուցանել այս Արաբաց որ Վատէլայի և Տիւֆիլէի ըմբոստական խլրտմունք պէտք է դադրին հոս, ապա թէ ոչ՝ ամենքն ալ հրացանի բռնել կուտամ.»

Փաշան, որ քաջ արաբագէտ է, թարգմանեց խօսքերս. Արաբք խոնարհութիւն ըրին, և ուխտեցին իրենց հօր հնազանդիլ ամենայն երկիւղածութեամբ.

Այս հաւաքման առթիւ ստուգեցինք որ մեզ հետ կային 134 այր, 84 ամուսնացեալ կանայք, 187 աղախինք և սպասուհիք, 74 տղայք երկու տարեկանէ վեր և 35 տղայք գրկի վրայ, գումար 541.

Ապրիլ 10ին ճամբայ ելանք Քավալլիսէ դէպ ի Զանզիպար. մեր և Էմին փաշայի մարդիկ 1,500 հոգի էին ընդամենայն, որովհետեւ փաշայի մարդոց բեռները կրելու համար 350 բնիկ բեռնակիրներ ես առինք. Երկու օր ետքը բանակեցանք ի Մազամպոնի, բայց գիշերը ծանր հիւանդութենէ մը բռնուեցայ, և քիչ մնաց որ մեռնէի. Այս պատճառաւ 28 օր մնացինք, և եթէ Սէլիմ պէյ և իւր մարդիկ Ափրիկէէն հեռանալ ուզէին իրօք, կրնային մեզ հետ միանալ նոյն միջոցին. Բայց չորս շաբաթներու միջոցին միայն Մսվայի եգիպտական կայանին հրամատար Շուքրի աղան երեւցաւ. 12 զօրքով ճամբայ ելեր է, որք սակայն մի առ մի դասալիք եղեր են ճամբային.

Հիւանդութեանս միջոցին ուրիշ դաւ մը, կամ լաւ եւս՝ ուրիշ քանի մը դաւեր նիւթուեցան բանակին մէջ, բայց մին ևեթ ի գործ դնելու փորձ մ'եղաւ, և գլխաւորն, —Ավաշ էֆէնտի գերին զոր ազատ արձակեր էի ի Քավալլիս,—ձերբակալեցաւ, զինուորական ատեանի առջեւ դատուեցաւ, և դատապարտուելով, հրացանի բռնուեցաւ անմիջապէս.

Հետաքրքրաշարժ յայտնութիւն մը յառաջ բերաւ մեզ ընկերակցող Եգիպտացւոց սուրհանդակներուն գործած մէկ սխալը. Մեր ձեռքն անցաւ նամակ մը. Եգիպտացի հարիւրապետ Իպրահիմ էֆէնտի Էլհամ, նամակ մը գրելով ի Վատէլայ մնացեալ Սէլիմ պէյին, կ'ըսէր. «Կ'աղաչեմ կը պաղատիմ որ փութաս ղրկել զօրքերդ. զի եթէ 50 զինուոր միայն ղրկես, կարող ենք Պ. Սթէնլիի կարաւանին ընթացքը կասեցնել, և եթէ քիչ ետքը դուն ալ հասնիս քո մարդերով, ուղածնիս ձեռք կը բերենք դիւրաւ.» Իպրահիմ էֆէնտի Էլհամ մեր հիւրն էր մեր բանակին մէջ, և տարակոյս չկայ թէ առ Սէլիմ պէյ գրած նամակն իւր եգիպտացի ընկերաց հետ խորհրդակցութեամբ գրած էր՝ դաւադրական ակներեւ նպատակաւ.

Մայիս 8ին վերսկսանք մեր ուղեւորութիւն. Նոյն երեկոյ վերջին նամակն ստացանք Սէլիմ պէյէն. Բիրտ լեզուաւ մը կը սկսէր. «Ի՞նչ է ձեր նպատակն որ եգիպտացի սպայներուն բեռ կրել կուտաք իրենց ուսերուն և գլխուն վրայ. ի՞նչ ըսել է մեր զինուորները գրաստի պէս աշխատցնել. ի՞նչ ըսել է ևն. ևն.»—անտեղի ամբաստանութիւններ ամենքն ալ. Սէլիմ պէյ իւր նամակը կ'աւարտէր տարբեր լեզուաւ, խոնարհաբար թախանձելով մեզ որ քիչ մ'ալ սպասենք իւր և իրեններուն գալստեան, և յայտարարելով որ եթէ իւր աղաչանաց մտիկ չընենք, իւր կորստեան պատճառ կը լինինք, զի ռազմամթերք չէ մնացած. Սէլիմ պէյ լուր մ'ալ կուտայր, որ իմ գուշակութիւնս կը հաստատէ. կը ծանուցանէր թէ տասն ըմբոստ սպայք իրենց մարդերով գիշեր մը կոխած են Վատէլայի մթերանոցն, և պահեստի ռազմամթերքն և այլ պաշարները կողոպտած և Մալքաբալթա գացած են, խիստ դաս մը տալով Սէլիմ պէյին որ այս մարդոց հաճոյ երեւնալու համար Էմին փաշայի պատուէրներն ոտնակոխ ըրած էր. Ըմբոստք չմեկնած խորունկ հորի մը մէջ նետեր են զՍէլիմ պէյ, յորմէ իւր ազատման պէտք է եղեր որ սպասենք.

Վերջին անգամ գրեցինք իրեն որ եթէ իրօք մեզ հետ միանալ կը փափաքի՝ ահա կարաւանը կամաց քալեցնել պիտի տանք և 24 օր կանգ պիտի առնունք, որոյ միջոցին իւր 200 զինուորներով կրնայ մեզ հասնիլ. Բայց այլ եւս Սէլիմ պէյի անունը չլսեցինք.

Իմ գծած ուղիս Պալէկկայի լեռանց շղթային ստորոտէն կ'անցնէր, Նիանզայէ 40 մղոն հեռի. Առաջին օրը ճամբայն լաւ էր, բայց յաջորդ երեք աւուրց ելեւէջք յոգնեցուցին մեր Եգիպտացիներն. Այս լերանց հարաւային ծայրն համնելով տեսանք որ առանց արգելքի յառաջ չպիտի կըրնանք երթալ, որովհետեւ Ունյորոյի սեւամորթ թագաւորն այն կողմերն ընդարձակ երկիր մը գրաւած էր, որոյ մէջէն պարտէինք անցնիլ եթէ անտառաց մէջ մխիլ չուզէինք, ուր մեր Եգիպտացիներէն շատեր կրնային մեռնիլ. Թագաւորին զօրաց հետ առաջին ընդհարումն մը մեզ նպաստաւոր ելք ունեցաւ, որով կարողացանք ճամբանիս շարունակել. Անոնք նորէն յարձակեցան մեր ետեւէն, բայց հեռաւորութեան պատճառաւ չկրցան վնասել մեզ.

* *

Իւր նամակին մնացեալ մասը Պ. Սթէնլի կը նուիրէ իրենց անցած տեղերուն աշխարհագրական և տեղագրական նկարագրութեան. Հասարակածին շատ մօտ ձիւնապատ գագաթներով մեծ լեռնաշղթայ մը գտած և քննած են, ծովէն իբր 19,000 ոտք բարձր (Մասիս լեռէն քանի մը հարիւր մեթր աւելի բարձր). Այս լերանց գագաթը քիչ անգամ պայծառ կ'երեւի, արշալոյսին և վերջալոյսին. օրուան մնացեալ մասը պատած է ամպով և շոգւով. Անգլիացի ենթասպայն Սթէյրս գագաթան շատ մօտ մագլցած ելած է. Էմին փաշա իւր բուսաբանական հաւաքածոյն ճոխացուցած է այս լեռնաշղթային վրայ գտնուած հազուադէպ բոյսերով. Բայց կարաւանին անցած շատ մը անցքերն յոյժ անդուտ էին, և Էմին փաշայի և Քազաթիի պէս ափրիկեան կլիմային վարժուած մարդիկ օրերով ծանրապէս անդահար պառկած են.

Ի վերջոյ, Պ. Սթէնլի կը հաստատէ թէ որովհետեւ երեք տարբեր նիանզաներ (լիճեր) պէտք է ճանչենք. Ալպէրթ Նիանզայէն և Վիքթորիա Նիանզայէն զատ, որք ցարդ կը ճանչուէին իբրեւ աղբերակունք Նեղոսի, պէտք է ընդունինք երրորդ մը, զոր Կալլէօսի Իշխանին ափրիկեան աշխարհագրութեան ջերմագին հետամտութեան ի պատիւ Պ. Սթէնլի մկրտած է Ալպէրթ-Էտուարտ-Նիանզա անուամբ. սա միւսներուն հարաւակողմը կը գտնուի. Վիքթորիա Նիանզային, Թանկանիքա լճին և Նիասա լճին հետ բաղդատմամբ՝ մեծ չէ. Բայց մեծապէս կարեւոր դերք մը կը բռնէ սա պատճառաւ որ Նեղոսի ձախակողմեան կամ հարաւ-արեւմտեան աւազանին բոլոր ջուրերը կ'ընդունի, և Սէմլիքի անուն միակ գետի մը միջոցաւ զանոնք կուտայ Ալպէրթ Նիանզա մեծ լճին, —ճիշդ ինչպէս Վիքթորիա լիճը կ'ընդունի Նեղոսի աջակողմեան կամ հարաւ-արեւելեան աւազանին բոլոր ջուրերն, և զանոնք Վիքթորիա գետին միջոցաւ կը թափէ Ալպէրթ Նիանզային մէջ. Այս երկու գետեր կամ Նեղոսներ, Ալպէրթ լճին մէջ միացեալ, անտի կը մեկնին «Սպիտակ Նեղոս» հանրածանօթ անուան ներքեւ. (Աւելէ զատ, ինչպէս յայտնի է, «Կապոյտ Նեղոս» մ'ալ կայ, և այս երկու Նեղոսներու միացումն է որ Եգիպտոսի մէջէն կ'անցնի սոսկ Նեղոս անուամբ.)

* *

Հասարակածային Ափրիկէի անգլիական միսիոնարական կայանէն Պ. Մաքէյ Միսիոնարը սեպտ. 2 թուով կը գրէ թէ Պ. Սթէնլիի կարաւանն հոն հասած է. Անոր հետ կան հինգ անգլիացի սպայք, իւր փոքրիկ [illegible], Պ. Քազաթի իտալացին, Պ. Մառքօ յոյն վաճառականն, Պ. Վիթա Հասան թունուզցի բժիշկը, նաեւ 400 մարդիկ Էմին փաշայի և 350 մարդիկ Պ. Սթէնլիի (*). Միսիոնարական կայանին մէջ իբր հիւր կը հանգչին քանի մը օր, իրենց հիւանդները դարմանելու. Պ. Մաքէյ Պ. Սթէնլիի տուեր է մէկ ու կէս տարի յառաջ իրեն համար նոյն կայանին յանձնուած պաշարներն, և կարաւանէն 25 տղայք գներ է Միսիոնարութեան հաշուոյն, զորս Զանզիպարցիք վաճառել կ'ուզէին՝ մէկ տղայն երկու այծի փոխարէն. Պ. Մաքէյ տղայ գլուխ երկու տոլար վճարեր է.

* *

Քանի որ Ափրիկէի վրայ կը խօսինք, յիշենք և սա դէպք որ Մենելիք թագաւորին դեսպան Մաքոնենն եւ իւր հետեւորդք Ումպէրթօ թագաւորին ներկայանալով, իրենց հրաժեշտի ողջոյնը մատուցին, և այս առթիւ նոր ընծայներ տուին, զորս Հապէշստանէն ընդունած էին, իրենց յԻտալիա ժամանումէն ի վեր. Հապէշ դեսպանութիւնն իւր հայրենիքը վերադառնալէ յառաջ յԵրուսաղէմ ուխտի կ'երթայ.

ԿԱՒԿԱՍԻԱ

Եւրոպեան լրագիրք այս օրերս կը կրկնեն թէ ռուս կառավարութիւնը կը խորհի Կաւկասիոյ բարձրագոյն վարչութեան մէջ փոփոխումներ մուծանել. Տօնտուքով-Քորսաքով իշխանին պիտի յաջորդէ մեծ դուքս մը, հաւանօրէն Չարին եղբայր Վլատիմիր մեծ-դուքս, որ քաղաքային կուսակալ պիտի լինի, և առաջնակարգ զօրապետ մը Կաւկասիոյ ընդհանուր հրամանատար պիտի անուանի, մինչ այժմ կուսակալութեան և հրամանատարութեան պաշտօնք միացեալ են յանձին Տօնտուքով-Քորսաքով իշխանի.

Պ. ՓՈՊԻԷՏՈՆՈՍՑԵՒ

Ռուսիոյ Ս. Սինոդին ընդհանուր Պրոկուրոր Պ. Փոպիէտոնոսցեւ, որուն առժամանակեայ շնորհազրկութեան վրայ խօսեցանք անցեալներն, այս օրերս Փեթերսպուրկ վերադարձաւ Խըրիմէ, ուր անցուցած էր Չարին հրամայած բանի արձակուրդը. Յայտնի չէ թէ Պ. Փոպիէտոնոսցեւ պալթիկեան գաւառաց լուտերական ժողովուրդն հարստահարելու ամբաստանութենէն ինքզինք կրցա՞ծ է մաքրել եւ Չարին քով առաջուան չափ շնորհ պիտի գտնէ՞ վերստին. Բայց կը պատմուի թէ Չարն ուրիշ պատճառ մ'ես ունեցած է իւր բարձր համարումէն զրկելու Սինոդի Պրոկուրորն. Հանգուցեալ ծովային նախարար Չեսթաքով ծովակալին թղթոց մէջ գտնուեր են Պ. Փոպիէտոնոսցեւի քանի մը նամակները, զորս գրեր է երբ արդէն կայսեր դաստիարակն էր. Այս նամակաց մէջ կայսերական գերդաստանի անդամոց ոմանց դէմ կծու դիտողութիւններ ըրեր է.

Ռուսիոյ ներքին քաղաքականութեան ընթացքը դիտելով, հաւանական չէ որ պաշտօնանկ լինի Պ. Փոպիէտոնոսցեւ, որ մարմնացումն է այդ քաղաքականութեան.

ՊՈՒԼԱՆԺԷԱԿԱՆՔ

Պուլանժէական կեդրոնական մասնախումբը սրտաշարժ հրաւէր մ'ուղղեց Ֆրանսացի վաճառականաց և գործարանատերց, ի նպաստ այն պաշտօնէից որք պաշտօնանկ եղած են «Զօր. Պուլանժէի քաղաքականութեան նպաստաւոր լինելնուն պատճառաւ».

Լրագիրք ոմանք դիտել կուտան մասնախմբին որ այդ պաշտօնեայք իրենց հացէն չպիտի զրկուէին եթէ յիմարական անխոհեմութիւն մը չգործէր զօրավարն, որ, Փարիզէ փախչելու աճապարանքին մէջ, իւր ետեւ թողուց շատ մը թուղթեր, որք յետոյ կառավարութեան ձեռքն ինկան, և այսպէս մատնանիշ եղան ամեն անոնք որք անհատապէս համամտութիւն յայտնած էին զօրավարին. Թեթեւամտութիւնն որով Պուլանժէ իւր կուսակիցներն այսպէս կառավարու[illegible]րակելի թերութեանց մին կը համարուի, նոյն իսկ իւր նախկին դաշնակնակցաց՝ Միապետականաց կողմէ.

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Մանչէսթր, 3 դեկտ.— Ազգային ազատական ընկերակցութեան մեծ ժողովոյն առջեւ կարեւոր բանախօսութիւն մ'ընելով, Պ. Կլատսթոն յայտարարեց թէ ազգային ազատական կուսակցութիւնը պարտի ուշի ուշով հսկել արտաքին քաղաքականութեան վրայ.

—Վիեննա, 3.—Շարունակ ձիւն տեղալուն պատճառաւ, Տիրոլեան այլ և այլ մասանց մէջ հաղորդակցութիւնք ընդհատեալ են.

—Պերլին, 3.— Փեթերսպուրկէ եկած լուրեր կը ծանուցանեն թէ աւելի քան հարիւր հազար անձինք, ընդ որս Աղեքսանդր Գ. կայսր, տարափոխիկ հարբուխէն (տեսակ մը Տանկ) բռնուած են.

—Համպուրկ, 3. —Ցովհան Օրթ (Աւստրիոյ արքհիդուքս Ցովհան Սալվաթոր, որ պարզ քաղաքացի եղաւ) Հոլլանտա և Անգլիա գնաց.

(*) Ըսել է թէ մինչեւ որ այն կայանն հասեր են՝ կէս առ կէս կոտրեր կամ դասալիք եղեր են կարաւանին 1,500 մարդիկը.

—)(15)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԱՅՐԱԿԱՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

—Կ'արգիլեմ որ այլ եւս անոր անունը բերանդ չ'առնուս.

—Միթէ գէշ բան մը կ'ընեմ.

—Այո՛.

—Ինչպէ՞ս.

—Բաւական է ըսելս թէ կ'արգիլեմ քեզ այդ բանը.

—Շատ լաւ, մայրիկ. Մի՛ բարկանար.

Այս խօսքերը փոխանակուած պահուն կառք կը նստէին.

Ի հեռուստ կը լսուէր տակաւին Ժիլէթի ոսկեղէնիկ ձայնն որ կը գոչէր իւր բոլոր զօրութեամբ.

—Բարե՛ւ, Անտրէ.

Անտրէ չպատասխանեց այս անգամ, աչքերը քիչ մը կարմրած և շրթունքը կախած.

Սակայն շատ ուշ էր արգիլելու համար այս աղետը, ջնջելու համար այս պատահման յիշատակը.

Երկու տղայք այլ եւս չպիտի մոռնային զիրար.

Ֆէրնանտ կ'զգար այս դրացնութեան վտանգը. Իր սրտին ծանր կուգար Ռընօտիէռի ներկայութիւնն, իրմէ ո՛չ շատ հեռի. Ի սկզբան մաքառելէ յետոյ այդ թշուառականին մօտ ապրելու երկիւղին դէմ, վերջապէս փորձեց համոզել ամուսինը որ Պերժըրայէն մեկնին. Ի՞նչ պատրուակ առաջ բերել. Իր խանդարեալ առողջութի՞նը. Իրաւ է թէ տկար էր. Իր դժբաղդութիւնն այնքան սաստիկ կերպով հարուածած էր զինքն, որ ընկճում մը եկած էր վրան. Բայց եթէ բիւր տանջանքներ կը խոցէին հոգին, մարմինը չէր նեղուեր. Իր զաւակաց առողջական վիճակը՞. Երկուքն ալ քաջառողջ էին. Վիլլատոնի՞ առողջութիւնը. Նա ևս կաղնիի մը պէս ուժեղ էր.

Այսու հանդերձ փորձեց.

Ամուսինը, մտահոգ, փափկութեամբ հարցաքննած էր զինքը.

—Կ'ուզես մեկնի՞լ. Թողո՞ւլ կ'ուզես այս Սօլօնեը զոր այնքան կը սիրէիր, ուր ծնան մեր զաւակները. Կ'ուզես թողո՞ւլ այս երկիրը զոր անբեր ու անապատ գըտանք, և զոր բարեբեր, ծառազարդ և զուարթ պիտի թողունք. Կ'ուզես թողո՞ւլ այս գղեակն ուր այնքա՛ն երջանիկ եղանք, ուր այնքան արտասուեցինք նաև մեր սիրեցեալ Հանրիի մահուան վրայ. Կ'ուզես հեռացնե՞լ զինքը գերեզմանատունէն ուր կը հանգչի.

Քանի մը օրեր, Ֆէրնանտ չհամարձակեցաւ նոր փորձ մը ընել. Դարձեալ վերըսկսաւ, բայց այնքա՛ն ապահովապէս ըմբռնեց թէ ամուսինն ի՛նչ խորին վիշտ պիտի զգար, որ վերջ ի վերջոյ հրաժարեցաւ իր խորհուրդէն.

—Եթէ մեր մէջ կայ մէկը որ պիտի տառապի, ըսաւ ինքնին, արդարութիւն է որ ես ըլլամ.

Այլ եւս մեկնման խօսք չեղաւ.

Սակայն Վիլլատօն, իր կնոջ մտքին մէջ յառաջ եկած յանկարծական եւ անբացատրելի փոփոխութիւնը նշմարելով, ապշած էր անոր պնդելուն վրայ.

Գիտէր որ Ֆէրնանտ կը պաշտէր իր զաւակները. Կ'զգար թէ կը սիրէր զինքը. Ամեն օր կը տեսնէր թէ Ֆէրնանտ որքան հոգ կը տանէր իր գործերուն. Ինչո՞ւ ուրեմն մեկնիլ ուզած էր. Ինչպէ՞ս կ'ըլլար, մանաւանդ, որ եւ ո՛չ իսկ կրցած էր արդարացի պատճառ մը գտնել.

Ուստի սկսաւ ո՛չ թէ հսկել իր կնոջը վրայ, այլ մերթ ընդ մերթ ծածկաբար դիտել զնա.

Այդ գալկացած դէմքը, արդ երբեմն այնքան փայլուն, այնքան մանկական եւ այժմ այնքան մթագնեալ աչքերը, այդ երբեմն այնքան ժպտուն բերանը որ կարծես հեկեկանաց ծալք մը առած էր այժմ, այդ խանդարեալ երեսը, այդ ջիղերն, այնքան գրգռեալ որ թեթեւ զարմացում մը կրելուն կը սարսռար, փոքր շշուկ մը լսելուն ճիչեր կ'արձակէր, վերջապէս մանկամարդ կնոջ ամբողջ անձին վրայ յառաջ եկած փոփոխութիւնը, այս ամենը քանդակուած մնացին իր մտաց մէջ.

Զ

ԴԱՐՁԵԱԼ ԽԹՄԱՆ ԳԻՇԵՐ ՄԸ

Ձմեռն հասած էր վերստին, եւ դաշտօրէք ծածկուած էին ձիւնով.

Օր մը, Նօէլ կը խաղար վերնադաւթակին վրայ, Ֆէրնանտի հսկողութեան ներքեւ, մինչ ամուսինն զբաղած էր բակին մէջ զննելու երկու ձիեր զորս բերած էին իրեն.

Վերնադաւթակը ծածկող ձիւնն աւլած էին, սակայն միջօրէի արեգակը քիչ մը հալեցուցած էր մնացեալ ձիւները զորս վրայ հասնող գիշերը կը կարծրացունէր, այնպէս որ աստիճաններուն վրայ տեղ տեղ սառոյցներ գոյացած էին.

Յանկարծ Ֆէրնանտ խուլ ճիչ մը լսեց որուն յաջորդեց խեղդուկ ձայն մը.

Ետին դարձաւ. Նօէլն հոն չէր. Վերնադաւթակին վրայէն սահած և վար ինկած էր.

Երկու կանգուննէն աւելի բարձրութիւն ունէր վերնադաւթակը. Վարը, ձեան թանձրութիւնը կրնար մեղմացնել այս անկման սաստկութիւնը. Դժբաղդաբար Նօէլի գլուխը կռանիքեայ աստիճանի մը զարկ ըլլալով, երեսն արիւնով ծածկուած էր և ինք անշարժ կը մնար.

Ֆէրնանտ վազեց վեր առնել տղան, որ կենդանութեան նշան չէր տար.

Իւրպէնը կոչեց. սա տեսնելով իր կինը՝ Նօէլը բազկացը մէջ առած՝ փութաց հասնիլ արկածը տեսած չէր.

Տղան շատ արիւն կը կորսնցնէր և ծակ մը բացուած էր գանգէն.

Գլխու վէրքերը կա՛մ անվնաս են և կա՛մ շատ վտանգաւոր. Կամ ոչինչ բան մըն են և կամ մահացու.

Առանց ժամանակ կորսնցնելու բժիշկ կանչել պէտք էր.

Ֆէրնանտ նախ իր խուցն ելաւ վիրաւորեալին հետ, երեսը մաքրեց սպունգով և վէրքը լուաց կաթիլ առ կաթիլ պաղ ջուր սրսկելով.

Այս ամենը օգուտ մը չէին ունենար. Նօէլ նուաղած կը մնար.

Եւ Ֆէրնանտ՝ յիշելով այն սոսկալի իրիկունը զոր անցուցած էր քանի մը տարի առաջ, եւ զգալով որ այդ ժամերուն բոլոր արհաւիրքը կը վերածնէր, կը մըրմնջէր.

—Խթման գիշե՛րը. Դարձեա՛լ Խթման գիշերը.

Երբ տեսաւ որ մանկան խելքը գլուխը չէր գար, հարկ եղաւ բժշկի մը լուր ղրկել.

Այր եւ կին միեւնոյն մտածումն ունեցան.

—Ռընօտիէ՛ռ.

Վիլլատոն չվարանեցաւ. Այն երկիւղներուն՝ զորս մանկան վիճակը կ'ազդէր իրեն եւ իր ու այդ բժշկին միջեւ կեցած թշնամութեան միջեւ կրնա՞ր վարանիլ.

Բայց նոյն դիրքին մէջ չէր Ֆէրնանտ.

Այսպէս ուրեմն վերստին պիտի տեսնէր այդ մարդն, իր տան մէջ, իր ամուսնոյն ներկայութեան. Անոր հետ դէմ առ դէմ պիտի գար, անոր անիծեալ երեսին պիտի նայէր. Միթէ ինքզինքը չպիտի՞ մատնէր այդ վայրկենին. Ինչպէ՞ս գտնել այնքան քաջութիւն որ այդ մարդուն երեսին տար իրեն ազդած պժգանաց արտայայտութիւնը. Սրբապղծութիւն կ'երեւէր իրեն՝ իր զաւկին անկողնոյն մօտ բերել զնա, այն զաւկին որ անոր ոճրին կը պարտէր իր կեանքն, և որուն հայրն էր.

—Ռընօտիէ՛ռ, ըսաւ բարձրաձայն, ամուսնոյն հարցմանը պատասխանելով. Այդ մարդն հո՛ս. ո՛չ, ո՛չ.

—Ինչո՞ւ համար.

—Մոռցա՞ր, Իւրպէն, եօթը տարի առաջ անգամ մը հոս եկաւ եւ մեծ դժբաղդութիւն մը պատահեցաւ մեզ. Հանրին մեռաւ.

—Անիրաւ մի՛ ըլլար, Ֆէրնանտ. Միթէ ինք չէ՞ր Անտրէի կեանքը փրկողը. Եթէ Անտրէ մեռած ըլլար այդ երեկոյին, ո՞վ կ'ըսէ թէ Հանրին ալ չպիտի մեռնէր. Մեր զաւկին կեանքն իրեն կը պարտինք.

Եւ ահա այժմ Վիլլատոն կը պաշտպանէր Ռընօտիէռը. Ի՜նչ դժուար կացութիւն. Հէգ կինը գունատ, մատները գալարեալ, սիրտն անձկութեամբ պաշարուած, Նօէլի անկողնոյն վրայ հակած կը մնար, կենաց հետք մը փնտռելով այդ մանկական դէմքին վրայ.

(Շարունակելի)

—Վիեննա, 3. —Ներքին գործոց նախարարը Մեծ Սերպիա անուն Պէլկրատի լրագրոյն յԱւստրիա մուտքն արգիլեց։

—Փեշդ, 3. —Երեսփ. ժողովոյն մէջ, ելմտացոյցի վիճաբանութեան առթիւ, նախարարապետ Պ. Թիծա յայտարարեց թէ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը սխալ կը մեկնէ Փարիզի Արուեստահանդէսին նկատմամբ իւր ըրած յայտարարութիւններն։ Ինք միտքէն չէ անցուցած երբեք վիրաւորել ֆրանսական ազգը, զոր կը յարգէ և կը մեծարէ։ Պ. Թիծա յայտարարեց նաև թէ փոքրամասնութիւնը պէտք չէ յուսայ թէ ինք հրաժարական պիտի տայ կուսակցական ցոյցերէ վշտանալով։

—Հռոմ, 3. —Ափրիկեան և կրետական գործոց վերաբերեալ կանաչ Տետրակէն զատ, պուլկարական խնդրոյն վրայ ուրիշ կանաչ Տետրակ մը պիտի մատուցուի Խորհրդարանին։

—Վիեննա, 3. —Աւստրիոյ Խորհրդարանին մատուցեալ ելմտացոյցը կը նշանակէ 545,475,660 ֆիորին ծախք եւ 546,418,477 ֆիորին հասոյթ։ Արտասովոր ծախուց մէջ կան 14,577,022 ֆիորին՝ Թրիեսթէի նաւահանգստին շուրջ երկաթուղեաց շինութեան համար։ Բազմահարուածեան հրացանաց շինութեան համար Աւստրիոյ ծախուց բաժինն է 9,181,904 ֆիորին, և պահեստի վերջին բանակին սպառազինման համար 1,041,460 ֆիորին։ Աւստրիոյ ելմտական նախարարը կը հաստատէ տնտեսական վիճակի բարւոքումը։ Կը ծանուցանէ թէ օրինագիծ մը պիտի ներկայացնէ, անձնական եկամուտի վրայ այնպիսի տուրք մը հաստատելու համար որոյ համեմատութիւնը բարձրանայ եկամուտին բարձրանալուն չափով։

—Նասրէտտին Շահ, Պարսկաստան վերադառնալէն ի վեր, կարգ մը բարենորոգմանց գործադրման հետամուտ կը գտնուի։ Թեհրանի մէջ նոր փողոցներ պիտի շինուին, և արդի փողոցներ պիտի ընդարձակուին, երկրին այլ և այլ կողմերն ալ կանոնաւոր կառուղիներ պիտի շինուին, եւն։ Ն. Վեհափառութիւն յայտարարեր է թէ ժամանակն եկած է բարենորոգմանց ճամբուն մէջ մտնելու հաստատապէս։

—Պրուսէլէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսիա ի Փարիզ, ի Պրուսէլ և յԱմսթէրտամ կը բանակցի 400 միլիոն ֆր. ի նոր փոխառութեան մը համար։ Դիտելի է որ բնաւ չի դիմեր ի Պերլին, ուր երբեմն Ռուսիոյ ելեւմտանաւորական գործողութեանց խարիսխն էր։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ուսումնական Ակումբն երէկ իւր առաջին նիստը կազմեց ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ ատենապետութեամբ Գեր. Խորէն արքեպիսկոպոս Նար-Պէյի և ի ներկայութեան անդամոց մեծագոյն մասին։ Ակումբն երկար խորհրդակցութիւններ կատարեց իւր ներքին կանոնագրի պատրաստութեան, Ազգ. Մատենադարանի վերակազմութեան և իրեն ժողովատեղի մը յատկացնելու խնդրոյն վրայ։ Ակումբը նոյնպէս զբաղեցաւ Մատենադարանի համար նոր շէնքի մը կառուցման խնդրովն։

Քաղաքական Ժողովոյ Յանձնաժողովն ի նիստ գումարեցաւ երէկ ի Խորհրդարանի Ղալաթիոյ և զբաղեցաւ Քաղաքական Ժողովոյ ներկայանալի խնդրոց նախաքննութեամբ։

Տնտեսական Խորհուրդն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի Պատրիարքարան ատենապետութեամբ Մեծ. Միհրան էֆէնտի Սէթեանի և զբաղեցաւ այլ և այլ ներքին խնդիրներով ինչպէս նաև Գատը գիւղի, Սկիւտարու երկուց եկեղեցեաց ու Խասգիւղի եկեղեցւոյն վերաբերեալ հաշուական խնդիրներով։

Խորհուրդը վաւերացուց Մաքրի գիւղի նախորդ Թաղական Խորհրդոյ 87 մայիս 1էն ցվերջ ապրիլ 89ի եւ Պէօյիւքտէրէի եկեղեցւոյն 87 յունվարէ ցվերջ դեկտեմբերի մատուցեալ հաշուետումարները։

Գաւառաց առաջնորդներու կողմէ շնորհաւորական և խնդակցական հեռագիրք կը հասնին առ նորընտիր առաջնորդն Կարնոյ՝ Գեր. Գէորգ Ծ. վրդ. Իւթիւճեան, կարողութիւն եւ յաջողութիւն մաղթելով Ն. Գերապատուութեան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՇԱՆՈՒՑՈՒՄ

Տնտեսական Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

Առ Թաղական Խորհուրդս և Հոգաբարձութիւնս Կ. Պոլսոյ։

Կ. Պոլսոյ Կազի ընկերութիւնն կ'առաջարկէ Ազգ. Պատրիարքարանիս՝ կազի գործածութիւնն ընդունիլ ազգային հաստատութեանց լուսավառութեան և ջերմութեան համար, խոստանալով ամէն դիւրութիւն ընծայել թէ՛ գնոյն և թէ՛ այլ հանգամանաց մասին։

Տնտեսական Խորհուրդս նկատելով որ եկեղեցեաց բակերն ու սենեակներն օդային կազով լուսավառելն ու ջեռուցանելն խնայողական տեսակէտով շահաւէտ ըլլալէ զատ՝ եկեղեցեաց պահպանութեան եւ գիշերային եկեղեցական արարողութեանց ատեն ժողովրդեան երթևեկութեան օգուտներ կրնայ ընծայել, Քաղաքական պատկառելի Ժողովոյ հաւանութիւնն ըստանալէ յետոյ՝ հարկ կը համարի ի պաշտօնէ ծանուցանել Պոլսոյ Ազգային հաստատութեանց, Թաղական Խորհրդոց եւ Հոգաբարձութեանց թէ, եթէ երբէք իրենք ալ իրենց մատակարարած Ազգային հաստատութիւնները կազով լուսաւորելու և ջեռուցանելու դրութիւնը օգտակար և շահաւէտ գտնեն, արտօնեալ են կազի ընկերութեան հետ սակարկութեան մտնել և լուսաւորել ու ջեռուցանել ազգային հաստատութիւններն, անտարակոյս գիտնալով որ եկեղեցւոյ սրբավայրերը դուրս կը մնան այս արտօնութենէն։

ՏՕՔԹՕՐ Կ. ԽԱՂՈՒՊԵԱՆ

Գոհունակութեամբ կը ծանուցանենք հայազգի տաղանդաւոր բժշկի մը՝ Տօքթօր Կ. Խաղուպեանի ժամանումն ի Կ. Պոլիս։ Տր. Խաղուպեան յոյժ յաջող կերպիւ աւարտած է իւր բժշկական ուսումն ի Բարիզ ուր կը գտնուէր ութն տարիէ ի վեր։ Բժշկական Համալսարանին դասախօսութեանց հետեւելով հանդերձ, նշանաւոր ուսուցիչներու ձեռքին տակ աշխատած է երկու տարի Օթէլ-Տիէօ հիւանդանոցին մէջ՝ սրտի և կուրծքի հիւանդութեանց վրայ, նոյնքան ժամանակ Սէն-Լուի հիւանդանոցին մէջ՝ մորթի հիւանդութեանց վրայ, և տարի մըն ալ Լաէնէկ հիւանդանոցին մէջ զբաղած է վիրաբուժական գործողութիւններով։

Իւր պատրաստած Թէզն որ «Պիօքթան Բլէօ» կոչուած նորահնար դեղին վրայ կարեւոր ուսումնասիրութիւն մըն է, նոր առիթ մ'ընծայած է հայ ուսանողին արժանանալու իւր վարպետներու գնահատման և գովեստից։ Տր. Խաղուպեան այս ամառ անցունելով իւր վերջնական քննութիւններն, յոյժ փայլուն կերպիւ, Տօքթօրութեան վկայական ստացած է, և այժմ կու գայ հաստատուիլ ի Կ. Պոլիս, ուր տարակոյս չունինք թէ արժանաւոր տեղ մը պիտի գրաւէ երիտասարդ հայ բժշկաց դասուն մէջ։

Տօքթօր Խաղուպեան Կ. Պոլսոյ կայս. բժշկական ժողովին առջեւ եւս քննութիւն մը անցունելով այս օրերս, ընդհանուր գոհունակութեան արժանացած է։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԱՐԵՒԵԼՔի նոյեմբեր 20, երկուշաբթի աւուր թիւ 1757 թերթը բոլորովին սպառած ըլլալով, անկարելի եղած է գաւառաց բաժանորդներուն ղրկել զայն։ Ուստի կը ծանուցանենք թէ այդ թիւ վերստին տպագրուելով, յառաջիկայ շաբթուան թղթատարով կանոնաւորապէս պիտի ղրկուի գաւառացի բաժանորդաց։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆՔ
ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Պետական Խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղին դեր-նախագահ անուանուեցաւ ելմտական նախորդ նախարար Մահմուտ փաշա և նոյն ճիւղին նախագահ Խալիտ պէյ եւս վերահաստատուեցաւ անդամակցութեան պաշտօնին մէջ։

Հռոմի օսմանեան դեսպան անուանուեցաւ Պէլկրատի օսմանեան նախորդ դեսպան Զիեա պէյ։

Արշիպեղագոսի կղզեաց նահանգին տէֆթէրտար անուանուեցաւ Ֆէհմի էֆէնտի, նախորդ տէֆթէրտար Այտընի։

Այտընի նահանգին տէֆթէրտար անուանուեցաւ Սիւլէյման պէյ, նախորդ մէքթուպճի Արշիպեղագոսի կղզեաց նահանգին։

Թասոզ գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ նոյն գաւառին նախկին կառավարիչ Մահմուտ պէյ։

Գարասի գաւառին նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Հիւսէյին Հիւսնի էֆէնտի, ընդհանուր դատախազի օգնական նախնական դատարանին Եօզղատի։

Եօզղատ գաւառի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Իհսան պէյ, նախորդ նախագահ առեւտրական դատարանին Էնկիւրիի։

—

Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Ճիտտէի մաքսատան հաշուակալութեան առաջին քարտուղար Հաճի Ապտիւլվէհապ էֆէնտիի, Մախսուսէի վարչութեան Հռոդոսի գործակալ Մահմուտ էֆէնտիի եւ Պոլովատինի քաղաքային բժիշկ Նուրի Սիւլէյման էֆէնտիի։

—

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Թոփգաբուի կայս. պալատան դեղարանին առաջին բժիշկ գնդապետ Նուրի Բէյնան պէյի եւ ի Փարիզ դրկուած Պ. Պոտոնի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Ֆրանսական դեսպանատան նախորդ զինուորական կցորդ գնդապետ Պ. Քաֆարելլի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Հայտար Փաշայի հիւանդանոցին բժիշկներէն հազարապետ Թէվֆիգ Վաճիտ էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Թոփգաբուի կայս. պալատան դեղարանին վերադիրներէն Ալի Րիզա ու Հիւսէյին էֆէնտիներու, Սկիւտարի Գավազ ֆրունը զինուորական փուռին պաշտօնեայ հազարապետ Ահմէտ Համիտ էֆէնտիի եւ Սամոսի ֆրանսական հիւպատոս Պ. Լէճոնի։

—

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Երեքշաբթի գիշեր, կայս. պալատան մէջ տրուած հացկերոյթէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանն հրաւիրեց անգլ. դեսպանն, արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշան և Սըր Ալֆրէտ Սանտիսընը՝ դահլիճին մէկ անկիւնը դրուած սեղանի մը շուրջն, ուր երկար խօսակցութիւն մը տեղի ունեցաւ, մինչ միւս հրաւիրեալք ուրիշ սրահի մը մէջ կը հաւաքուէին։

Յետոյ, Ն. Վեհափառութիւն տեսակցեցաւ նաև Անգլիոյ խորհրդարանի անդամ Սըր Էտմընտ Լիչմիրի հետ, հետաքրքրութեամբ ունկնդրելով այն տեղեկութեանց զորս յարգոյ երեսփոխանը կու տար Երուսաղէմի մէջ հաստատել աչաց դարմանման հիւանդանոցին վրայ, հիմնեալ ձեռամբ Ս. Յովհաննու ընկերութեան որոյ նախագահն է Սըր Էտմընտ Լիչմիր։ Այս առթիւ Վեհ. Սուլթանն հաճեցաւ առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան շնորհել Սըր Լիչմիրի և երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ նորա տիկնոջ, Լէտի Լիչմերի։ (Լ. Հէրալտ)

—

ՕՍՄ. ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ ՊԷԼԿՐԱՏԻ

Հաքիքաթ կիմանայ թէ Պէլկրատի Օսմանեան դեսպան անուանուած է նոյն դեսպանատան առաջին քարտուղար Մահմուտ Նէտիմ պէյ։

—

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Քաղաքային բժշկական վարժարանն, որ ցարդ կրթական նախարարութեան իրաւասութեան ներքեւ կը գտնուէր, Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ զինուորական բժշկական վարժարանին տնօրէն Զիհնի փաշայի իրաւասութեան յանձնուած է վերստին։ Կրթական նախարարութիւնը միայն նոյն վարժարանի մատակարարութեան պիտի հսկէ։

—

ԿՐԷՏԷ

Թարիք խօսելով Կրէտէի խնդրոյն վրայ կը հերքէ Թայմզի և եւրոպական այլ լրագրոց տուած տեղեկութիւններն ի մասին բարեփոխման Կրէտէի կանոնագրոյն, որովհետեւ, կը յարէ, Կրէտէի արդի կանոնագիրը խիստ ընդարձակ արտօնութիւններ կը պարունակէ, որով իրաւասութիւններն ընդարձակելու համար ոչ և է բարեփոխման պէտք չտեսնուիր։

* *

Ըստ տեղեկութեանց Հաքիքաթի, Կրէտէի ընդհանուր ներում շնորհող կայս. ֆէրմանը ներում կը շնորհէ քաղաքային յանցաւորաց. իսկ անոնց համար, որք չփոթութիւններէ օգուտ քաղելով մարդասպանութիւն, հրձիգութիւն և աւարառութիւն ըրած են, կը հրամայէ դատել պատժական դատարանաց առջեւ։ Նոյնպէս քննել Կրէտէցւոց հին ու նոր խնդիրքներն, նախամեծար համարիլ այնպիսիներն որք կը նպաստեն կղզւոյն բարեբաստութեան, համապատասխանելով հանդերձ ժողովրդեան ու կայս. կառավարութեան օրինաւոր շահերուն։

Թուրք թերթը կիմանայ նաև թէ բարեկամ տէրութեանց դեսպանք Ֆէրմանի պարունակութիւնը տեղեկանալով, դրուատալից բանիւք իրենց կառավարութեանց հաղորդած են կայս. կառավարութեան այս շնորհը։

—

ԲԱԹԱՆԹԻ ՏՈՒՐՔԸ

Կը յիշուի թէ Բ. Դուռը՝ բաթանթի տրոց կանոնագրոյն գործադրութեանն առթիւ իր ներկայացուցած հակառաջարկին մէջ յաւելուածական յօդուած մը դրած էր որուն զօրութեամբ հիւպատոսական միջամտութիւնը չպիտի ընդունուի երբ խնդիր ծագի այն ազգութեանց նկատմամբ որք ինչ ինչ տրոց ենթարկեալ են արդէն։ Այս դասակարգին մէջ ըլլալով Սերպիա, Յունաստան, Ղարատաղ և Ռումանիա, այս չորս տէրութեանց թարգմաններուն կողմէ եղած առարկութեանց վրայ Բ. Դուռը հանած է յիշեալ յաւելուածական յօդուածը, որով մեծապէս կը դիւրանայ բաթանթի տրոց կանոնագրոյն ընդունելութիւնը տէրութեանց կողմէ։

(Լ. Հէրալտ)

—

ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ ԵՒ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՔԱՐԱՓՈՆՔ

Կայս. Անձնական Գանձուն նախարարութիւնը վերջնապէս տէր եղած է Զմիւռնիոյ քարափանց զորս գնած է հինգ հարիւր յիսուն հազար ոսկւոյ։ Այս գնման ի հաշիւ կարեւոր գումար մը վճարուած է արդէն արտօնատիրոջ՝ Պ. Ցիւսոյի։

* *

Կ. Պոլսոյ քարափանց շինութեան գործը, որուն համար երկար ժամանակէ հետէ կ'աշխատին Միշէլ փաշա եւ դրամատիրաց ուրիշ խումբ մը, կարգադրութեան մը պիտի յանգի կըսուի։

—

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ Ի ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Քաղաքիս առաջնակարգ բժշկաց կողմէ հաղորդուած տեղեկութիւնք կ'արտօնեն զմեզ, կ'ըսէ Զմիւռնիոյ Էնֆորմասիօն լրագիրը, ծանուցանել թէ վերջնապէս անհետանալու վրայ է տանկ տենդը որ հինգ ամսէ ի վեր այնքան անհանգստացուց մեր ժողովուրդն և անոր քանի մը դասակարգերուն պատճառեց վնասներ որոց հետեւանքը կ'ըլլան այժմէն բազմաթիւ և դառն զրկումներ։

Գոհութեամբ կ'իմանանք նաեւ թէ կեղծմաշկութիւնը (տիֆթէրի) որ պահ մը երկիւղ ազդած էր ընտանեաց եւ բաւական թուով մանկանց մահ պատճառած էր, նուազելու վրայ է, իրեն յարակից թեթեւ հիւանդութիւններովն հանդերձ։

Առողջապահական վիճակն, ինչպէս կը տեսնուի, գոհացուցիչ է ի Զմիւռնիա. մինչեւ իսկ կրնանք ըսել թէ սովորաբար ձմրան սկիզբը պատահող կարգ մը հիւանդութեանց չգոյութիւնը՝ վերջին չորս տարիներէն (1884–1888) աւելի նպաստաւոր վիճակ մը ցոյց կու տայ։

—

ՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾՔ

Ֆլօրիօ-Ռիւպաթթինօ ընկերութեան մեծ շոգենաւուց մին՝ Մարքօ-Մինկէթթի նաւապետ Մօռանօ, որ զանազան ապրանքներ բեռցած Պիրէօսէն Քիոս ուղեւորած էր, կիրակի օրը խրեր է յիշեալ կղզւոյն առջեւ։ Շոգենաւը ջուր առած ըլլալով, վտանգաւոր դիրքի մէջ կը գտնուի եղեր, սակայն մարդու կորուստ չկայ։

Միեւնոյն ընկերութեան Սալինաս շոգենաւն որ երկուշաբթի օրը աստ կըսպասուէր Պրինտիզիէն, Պիրէօսի առջեւ խրեր է։ Կը կարծուի թէ դիւրին պիտի ըլլայ ազատել այս վերջին շոգենաւն։

—Անգլիական Ալպին շոգենաւը նախընթաց առաւօտ Տարտանէլէն անցած պահուն, հանդիպակաց կողմէն եկող շոգենաւու մը չբախելու համար, եզերաց մօտէն անցնելու ատեն, խրեր է։ Նաւաձիգ շոգենաւներ ղրկուած են ազատելու համար Ալպինը որ ցորեն բեռցած է և կը պատկանի Կիլքրիստ և Ուօլքը ընկերութեան։

—

ՓԻԼԻՊԷԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փիլիպէէն կը գրեն թէ Թաթար-Բազարճըքի եղեռնադատ ատեանը մահուան դատապարտեր է Բան Աթանասոֆ, Թաշվանդօֆ և Անժէլ Վէնինօֆի անուն անձինքը որք Կաքոֆ անուն բարապան մը սպաննած էին՝ Իշթիմանի քաղաքապետական ժողովոյն դէմ ուղղուած յարձակման առթիւ։ Ուրիշ վեց ամբաստանեալք որոց մեղսակցութիւնը չէ ապացուցուած, անպարտ արձակուեր են։

—

ԱՆՅԱՅՏԱՑՈՒՄ ՄԸ

Բերա, Ֆէրիգիւյ փողոցը բնակող տասն եւ իննամեայ հայ երիտասարդ մը անյայտ եղած է շաբաթէ մը ի վեր։ Ծնողացը բոլոր խուզարկութիւնք ի դերեւ ելած են։ Վհուկ կին մը, որուն դիմած էին ճարահատեալ, յայտնած էր թէ ծնողքը երեք ժամէն նամակ մը պիտի ստանային իրենց զաւկէն որ, ըստ իւր գուշակութեան, Գուզկունճուք կը գտնուի։ Չ'գիտցուիր թէ այս գուշակութիւն իրականացա՞ծ է, սակայն անյայտացեալ երիտասարդին վարուց և սովորութեանցը տեղեակ անձինք կըսեն թէ գործին մէջ կնոջ խնդիր կայ։

(Լա Թիւրքի)

Պաղտատի նորընտիր կուսակալ Սըրրի փաշա հրաման ստացած է անմիջապէս Պաղտատ ուղեւորիլ։ Կայս. Թիկնապահ Ահմէտ պէյ Պաղտատ պիտի տանի Ն. Վսեմութեան Վէզիրութեան աստիճանը վաւերացնող կայս. Մէնշուրը։

—Րէժիի վարչութիւնը, նկատելով որ իւր արդի գրասենեակը բաւական չէ իւր գործառնութեանց, 15000 ոսկւոյ գնած է ի Ղալաթիա Կլավանի խանն, ուր շէնք մը պիտի կառուցանէ։

—Սպարթայի մէջ անցեալ օր երկրաշարժի սաստիկ ցնցումներ զգացուելով մէկ քանի խարխուլ պատեր փլեր են։

—Նախընթաց օր Վառնայէն մայրաքաղաքս եկան յիսուն-չորս տնուոր իսլամ գաղթականք որք Անատոլու ղրկուեցան բնակութիւն հաստատելու համար։

—Սելանիկի սուրհանդակին կողոպտման դէպքը կրկնուեր է Մանասթըրի կողմերն, ուր Քօրիչաէն Մանասթըր գացող սուրհանդակը կողոպտուեր է աւազակաց կողմէ։ Չարագործք չեն ձերբակալուած։

—Զ. զօրաբանակի 11րդ զօրաբաժնին հրամանատար Ֆէրիգ Մէհմէտ փաշա մեռեր է ի Պաղտատ։

—Պաղտատի Խանքին գիւղաքաղաքին մէջ վերջին անգամ երեք չորս ժամու չափ կործանարար յորդահոս անձրև տեղալով չորս խանութներ ու այլ եւ այլ շէնքեր կործաներ են, թէ Հունձքերուն և թէ այլոց երեք հազար ոսկիէ աւելի վնաս պատճառած է։ Տեղացած կարկուտի հատերը քան հինգ տրամ կշռեր են։

—Կայս. Թիկնապահ և Նաւային Ֆէրիգ Ահմէտ Րագըպ փաշա, որ Կրէտէի ընդհանուր ներում շնորհող կայս. Ֆէրմանը կը տանի, երէկ իրիկուն Հանեա ժամաներ է։

—Սկիւտարի հրկիզելոց ի նպաստ այս անգամ եւս 7900 ղրուշի չափ գումար մը նուիրուած է այլ և այլ կողմերէ, որով ցարդ եղած նուիրատուութեանց գումարն եղած է 129,434 ղրուշ։

—Այս աւուր Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ է Տպագրական Տեսչութեան մէկ պաշտօնական ազդը որ կը հրաւիրէ հասարակութիւնը զգուշանալ փայտի տաշեղներէ, ալքոլէ և արջասպէ պատրաստուած քացախներէն, որք կը վնասեն առողջութեան։

—Գերմանիոյ կայսրը Կարմիր Արծուոյ պատուանշանի շքադրամները տուած է արարողապետ Մունիր փաշայի երկու սպասաւորաց։

—301 տարւոյն գրուած զինուորք, իրենց ծառայութեան պայմանաժամն աւարտած ըլլալով, ազատ արձակուեցան։ Այս զինուորք, որք հազարի չափ են, իրենց ամսաթոշակներն ստացած ըլլալով, երէկ իրենց հայրենիքները ղրկուեցան։

—Պաղտատի նախորդ կուսակալ Մուստաֆա Ասըմ փաշա հրաման ստացած է անմիջապէս իւր նոր պաշտօնատեղին Ադանա ուղեւորիլ, իրեն փոխանորդ թողլով Զ. զօրաբանակի հրամանատար Թէվֆիգ փաշան։

—Սապահ կ'իմանայ թէ Մանասթըրի կուսակալութիւնը ձերբակալել տուած է տեղւոյն յոյն հասարակութեան բժիշկ Տքթ. Վաֆիատիսը։

—Կայս. հրամանաւ՝ կայս. անձնական Գանձուն նախարարութեան մենաշնորհ տրուած էր Եփրատ ու Տիգրիս գետերուն մէջ շոգենաւեր բանեցնելու համար։ Արդ, միանգամայն նոյն նախարարութեան մենաշնորհ տրուած է Պաղտատի ու Պասրայի նահանգաց մէջ ընդհանուր մթերանոցներ կառուցանելու համար։

—Մախսուսէի Շէրէֆիէ շոգենաւը Տրապիզոնէն մայրաքաղաքս բերաւ հինգ հարիւր նոր զինուորներ։

—Մայրաքաղաքս հասած մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Գարահիսարը Սահիպի հրամանատար Ֆէրիգ Մուսթաֆա փաշա մեռեր է։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր, առաջին անգամ ներկայանալի

LA CAGNOTTE

Գօմէտի-վօտվիլ հինգ արարուածով

ԱԶԴ

Արեւելեան Երկաթուղեաց Ընկերութեան

կը ծանուցանէ պատուարժան հասարակութեան՝ թէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կողմերն առատ ձիւն տեղացած ըլլալուն պատճառաւ, այսօր (հինգշաբթի) մեկնող արեւելեան ճեպընթաց կառախումբը չպիտի մեկնի։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
ԱԶԴ

Օսմ. կայս. Պանքային Պոլսոյ մասնաճիւղը Եսկի Զապթիյէ Ճատտէսի փողոցի Թոմրըն խանին մէջ գրասենեակ մը բացած է, հանդերձ վաճառատուներով, որք մթերանոցի պիտի ծառայեն ապրանաց համար որոց փոխարէն Պանքան պատրաստ է փոխատուութիւններ ընել։ Յիշեալ գրասենեակը կ'ընդունի նաև ընթացիկ հաշիւներ և կը կատարէ Պանքայի վերաբերեալ գործողութիւններ։ 911 4—8

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 23 Նոյեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պանքայի)		109	3/4
3 » » (վաճառականի)		109	3/8
3 » Բարիզի » (Պանքայի)		22	95 1/2
» » » (վաճառականի)		23	2

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի		19	11
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	19	11
Բերայի մէջ	»	—	—
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	19	14
Կէս օրին	»	19	13

ԻՒՆԻՖԻԷ ՏԱՀՎԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	47	6
Այս առաւօտ	47	7
Կէս օր	47	6

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	35	80
»	B. »	22	
»	C. »	19	14

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ.	Լր.	4	28
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ.	»	8	31
Պանք տը Գօնս.	»	»	7	17
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	»	4	87
Թրամուէյ	»	»	482	1/2
Ռումելի երկաթուղի		Ֆր.	77	
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ		»	—	—
Բաժնեթուղթ Լավրիօնի			126	1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100	
20 Ֆրանքնոց	»	87	32
Անգլիական ոսկի	»	110	34
Իմփէրիալ	»	90	20
Քրիվից	»	51	10
Ռուբլի թղթադրամ	»	8	52
» արծաթ	»	77	25
Մէճ. արծաթ. (տարբ)	»	108	10
Վեցնոց	»	103	10
Հինգնոց	»	103	10
Մեթալիք	»	100	
Թասֆիյէ	»	7	10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 4 Դեկտեմբեր ժամ 4 վայր. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87	80
» » 4 1/2 %	105	45
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	17	80
Օսմանեան երկաթուղի	77	75
» Րէժիի բաժնեթուղթք	—	
Պանք Օթօման	540	
Գրէտի Լիօնէ	691	25
Իտալական Ռանթ 5 %	94	90
Հելլենական 5 %	475	
Բրիօրիթէ Թիւրք	485	
Եգիպտական միացեալ	468	75
Պանք տը Բարի	807	50
Օսմ. մաքս. արժէթղթ.	398	75
Սուէզի ջրանցք	2305	
Չէք Լոնտրայի վրայ	25	23 1/2

Լոնտոն, 4 Դեկտեմբեր ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	97	3/8
Օսմ. » Սէրի Դ.	17	9/16
» » » » գոց	—	—
» » » Ա	36	1/4
» » » Բ.	22	3/4
» » » Գ.	17	9/16
Փոխառութիւն 1877	100	1/4
Պանք Օթօման	11	7/16
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)	92	1/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	103	
Տայրա Սանիէ	82	1/2
Տօմէնիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	102	
Հելլենական 5 %	93	3/4
Մօնօփօլ »	78	
Ռուսական 1873	102	9/16
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25	23

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 4 Դեկտ. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87	80
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	17	90
Օսմանեան երկաթուղի	—	—
Եգիպտական միացեալ	467	81

Վիեննա, 4 Դեկտ. ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	89	30
» Րէժիի բաժնեթուղթք	116	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	118	65

Պերլին, 4 Դեկտ. ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20	37 1/2
Ռուբլ թղթադրամ	217	1/4
Օսմանեան երկաթուղի	83	70

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ
ԲԵՐԱՅԻ

ԸՆԴ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ
ՎՍԵՄ. ՌՈՒՆՃԵԱՆ ՍԲԻԿ ԷՖԷՆՏԻԻ
Ի ՆՊԱՍՏ
Խասգիւղի Ս. ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ երկսեռ վարժրնի.
ԱՐՏԱՔՈՅ ԿԱՐԳԻ ՓԱՌԱՒՈՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
1889 Նոյեմբեր 26 Կիրակի գիշեր
Պիտի սկսի ժամ ճիշտ 8ին ըստ Ֆռանկաց
և պիտի վերջանայ ժամ 11ին

Պ. Պ. Հ. ԱԴԱՄԵԱՆ

Առաջնորդութեամբ Տեարց
Պ. ՄԱՂԱՔԵԱՆ ԵՒ Օ. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ
Պիտի ներկայացնէ Հայերէն լեզուաւ

ՍԷՐ ԱՌԱՆՑ ՀԱՄԱՐՄԱՆ

Թատերերգութիւն ի հինգ արար.

Պ. Պ. Հ. ԱԴԱՄԵԱՆ պիտի կատարէ
Երբօլէի Նշանաւոր դերը

Անձինք	
ԷՐԲՕԼԷ	
ՃԷՐՕԼԱՄՕ	Պ. Մաղաքեան
ԱՆՃԷԼՕ	Դ. Թրեանց
ՆԷՐՕԹԹԻ	Ե. Ֆասուլճաճեան
ԲԱՍԹՕՌԱՆԻ	Յ. Պէնլեան
ՔԱՌԼՕ	Պ. Գալթագարեան
ԱՆՏՐԷԱ	Ս. Պարոնեան
ԱՄՊՐՕՃԻՕ	Գ. Մերունեան
ԼԻՎԻԱ	Տիկ. Ռ. Նուարդ
ԱՆԻԷՃԷ	Օր. Հ. Աստղիկ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՐԱՍԱՆՈՒՀԻ
ՏԻԿԻՆ ՍԻՐԱՆՈՅՇ

Պիտի երգէ լաւագոյն հեղինակութիւններէ երկու կտորներ՝ մասնակցութեամբ ընտիր երաժշտաց՝ որոց բարեհաճած է առաջնորդել Ազգ. մեծանուն երաժշտապետ

ՏԻԳՐԱՆ ԷՖԷՆՏԻ ՉՈՒՀԱՃԵԱՆ

ԾԱՆ.—Ի պայծառութիւն սոյն ներկայացման որում իւր հովանաւորութիւնն ազնուաբար շնորհած է վսեմաշուք Սըբիկ էֆէնտի Ռունճեան, Կարգադիր Մասնախումբս ամէն կանխահոգ միջոցներ ի գործ դրած լինելով՝ յոյս մեծ ունի թէ թատերասէր ազգայինք պիտի փութան իրենց քաջալերիչ ներկայութեամբն պատուել սոյն Թատերական հանդէսն, որոյ եզական յաջողութեանն հզօր երաշխիք մ'են արդէն յանցելումն փայլուն այլ այժմ նիւթապէս անկեալ Խասգիւղի և իւր Ս. Ներսիսեան վարժարանի պատմական անունն, ինչպէս և Հայ Թատրոնի պարծանք Պ. Պ. Հ. Ադամեանի, Հայ երաժշտաց պետ Տիգրան էֆէնտի Չուհաճեանի, Հայ դերասանաց երիցագոյն Պ. Պ. Մաղաքեանի և նշանաւոր դերասանուհի Տիկին Սիրանոյշի հմայիչ մասնակցութիւնք։

ԱԶԴ

Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի հաստատութեան վագֆէն Օրթաքէօյ Մուէզզին փողոց թիւ 36 փայտաշէն տունը մահլիւլ մնացած է։

Ուստի ըստ օրինի զայն վաճառել հարկ ըլլալով, թուականէս սկսեալ 21 օր պայմանաժամի մէջ գնել ուզողք պարտին հոգաբարձութեանս գրասենեակը ներկայանալ ի Պոլիս, Մեծ-Նոր-Խան միջնայարկ թիւ 48, 49, 50։ 915

20 Նոյեմբեր, 1889 2—3

ՓԱՐԽԱՆԴ ԳԻՒՂ

Ցիշատակներ կան, որոնք իրենց պատմական և ազգային տեսակէտով մարդուս մտապատկերն կը դառնան ու անջնջելի տպաւորութիւն կը գործեն մահկանացուների մտաց վրայ։

Այսպիսի նուիրական յիշատակի մ՚ազդեցութեան ներքեւ՝ տարապայման կերպով կը յուզուի սիրտս եւ կը յափշտակուի միտս՝ քանի՛ կը յիշեմ եւ կը մտաբերեմ չնաշխարհիկ «Փարխանդ գիւղն» և իր սովորոյթներ։

Թէեւ այժմ հեռի հայրենիքէս — սիրելի Սալնոձորէն — սակայն՝ նորա մէն մի յիշատակի եւ նիւթի հետ կապուած է հոգիս, և այսօր՝ որ պանդխտութեան մէջ կը գրեմ սոյն տողերն՝ անձկանօք կը յիշեմ այն ամէն տենչալի յիշատակները՝ որոնք մեր մանկական ցանկալի օրերի քաղցրութեան և անուշութեան մանրանկարն են։

Այս անմոռանալի յիշատակաց գերագոյնն է, «Փարխանդ»ը՝ դրախտանման գիւղն որ՝ օրօրանն է նաեւ մեր մանկական անմեղութեան եւ կեանքի ամենաքաղցր օրերի զուարճութեան, զորս՝ յաւէտ տարփանօք կը մտաբերեմք այս [illegible] անմահ բանաստեղծին հետ յաճախ կրկնելով՝

«Մանկութեան օրեր, երազի նման,
«Անցաք գնացիք, աւա՜ղ դառնալու, եւն»

* * *

Բաղէշ կամ Սալնոձոր, նահանգաքաղաքն է համանուն կուսակալութեան և որոյ վերաբերումով արդէն գրած եմք շատ անգամ, նշանաւոր է իր բնական գեղեցկութեամբ, պատուական օդով ու ջրով, առատ բարեբերութեամբ եւ վաճառականութեամբ։ Այս գլխաւոր քաղաքի նշանաւոր արուարձաններէն մին է «Փարխանդ գիւղ»։

—Տիգրիսի այն ճիւղը՝ որ ծագում կառնէ Նեմրութի եւ Գրգուռ պատմական լերանց ստորոտ պարզուած Ռահվա բուսած դաշտագետիններէն եւ որը՝ Բաղէշ քաղաքի Հիւսիսէն Հարաւ վազելով տեղացիներուն եւ իրենց պարտէզաց ոմանց տապն ու պասուքը կը լեցունէ ու իւր ծոցը կ՚ընդունի նաեւ Բաղէշի միւս երեք գետերը՝ որոնք առատօրէն կ՚ոռոգեն այդ քաղաքի Արեւելեան եւ Արեւմտեան գեղեցիկ թաղերն դէպի Հարաւ ընթանալով դիւթական փայլ մը կուտայ այդ ձորամէջին։ Քաղաքէն ոչ նուազ վար՝ մերթ ընդարձակ հովիտներ և արգասալիր արտերն իր օձապտոյտ հոսանքով օղիկ մ՚օղիկ կտրելով՝ հիանալի երեւոյթ մը կ՚ընծայէ տեսարանին։ Ահա՛ այս գետի արեւելակողմը՝ Բաղէշէն ¼ ժամ հեռու, Կանանչ եւ Սիրուն լեռներէ պարսպաւորուած՝ ծառախիտ եւ ընդարձակ հովտի մը մէջ՝ Բաղէշէն ի Միջագետս եւ ի Սուրիայ տանող բանուկ պողոտայի հանդէպ՝ անցորդի մ՚աչքին յանկարծակի կը հանդիպի ու նորա ուշն եւ ուրուշ կը գրաւէ «Պարխանդ գիւղը»։

—Պարխանդը՝ 50—55 տուն հայ բնակիչներ ունեցող, անթիւ եւ անհամար պտղատու և անպտուղ ծառերով, հարիւրաւոր պաղ եւ վճիտ, կաթնահամ եւ առատաբուխ ակներով ու աղբիւրներով օժտուած գիւղ մ՚է։ Նշանաւոր է սա նաեւ զանազան հնութիւններով՝ որոնք կը ներկայեն սատ եւ անդ հին բերդի մը կամ անյիշատակ ժամանակէ ի վեր մնացած աւերակ վանքի մը և եկեղեցւոյ բեկորներ, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ ուխտատեղիներ եւ նուիրական յորդահոս աղբիւրներ, որ այդ գիւղը դրախտի նման կը պճնեն ու Բաղէշի բնակչաց խրախճանութեանց եւ զբօսանաց գլխաւոր վայրերն են։

Այս գիւղի հարաւակողմի լերան ստորոտ՝ բարձրաւանդակի մը վրայ, իբր անքուն պահապան՝ կանգուն կը մնայ յանուն Սրբոց Ատոմեանց զօրավարաց քարուկէր փոքրիկ Տաճարն։ Տակաւին ամենամեծ հաճոյքով կը յիշեմք այն թովիչ տեսարանն՝ զոր կը կազմէին այս գիւղի բնակչաց ամէն առաւօտ եւ երեկոյ (մանաւանդ ձմերուան մի քանի ամիսներ,) յեկեղեցի խուռներամ դիմելն։ Օր մը, ձմերուան այն ցրտաշունչ օրերէն մին, երբ ամբողջ բնութիւնն երկրի վրայ տիրող ճեան թանձր խաւի ներքեւ հեծծելով՝ լուռ էր։ Թռչնոց երկնային դայլայլիկն ու յանկուցիչ նուագն, անհետացած էին նորա եղիսեան դաշտի գեղն ու մարգերի եդեմական տեսքն, վեհաշուք ծառերն ու խորոտիկ անտառները՝ ցրտի ու քամիի զօրութեան առջեւ՝ մերկացած էին իրենց Երկնապարգեւ գեղն ու տերեւն։ Գրեթէ ամէն կողմն ամայութիւն եւ աւեր կը թագաւորէր, միայն՝ երբեմն երբեմն փոթորկալի սառն քամին, իր թեւթեւ թեւերի վրայ բարձած փոթորկալի ճեան անսուր թերթիկներ՝ կը մռայլ եւ կը գոռայ, խռովելով բնութեան և բուսոց անուշ քունը։ Ժամհար Ցօխան ձեռքն առած իր կոչնակ (գաւազան) տանիսէ տանիս շրջելով, կը խաչակնքէր իւր երեսն ու երիցս բարձրաձայն կը պոռար, «Ժա՛մ հրա՛մեցէք, օղո՛րմի Աստուած ձեր ծնողաց»։ Ու ժամհարի այս ձայն՝ երբ կը լսէր տեղացի ամէն Հայ Քրիստոնեայ, «Օրհնեա՛լ է Աստուած» կ՚որոտար։

Ժամհարն իւր ժամ ձայնելէն ետք, կը փութար վեր յիշուած տաճարն մտնել ու ձիթով լի կանթեղները վառել. գրքերն ու գրակալներ շտկելով՝ հունձ ու կրակ պատրաստել։ Հետզհետէ կը հասնին տէրտէրներ ու տիրացուներն, յանկթարթի կը խռնուին նաեւ բարեպաշտ գիւղացիներ ու կ՚ըսկսին երեկոյեան ժամն երգել։

Տէր ընդ առաջի նախատօնանք երեկոյն է, ժողովուրդն՝ ըստ իւր սովորութեան գունդագունդ դիմած է այն Ս. Տաճարն ուր դարերէ ի վեր մտեր ու աղօթեր են իրենց հայրեր ու նախահայրեր, որոց յիշատակաց հետ մեր Ս. Կրօնի գաղտնիքը կը հրավառէ նոցա հոգիք։ Տէր ընդ առաջի նախատօնանքէն ու մեր պատմական կրակի տարրողութիւններէն ետք քահանայք և տիրացուք, ձեռքերնին բռնած մէյմէկ ծեծուած ճոփք (1) կը դիմեն գիւղի կեդրոնական այն տանիսը, ուր՝ դիզուած է երեք տասնեակ խուրց ցախեր (Փայտ)։ Տէրտէրն կ՚օրհնէ այդ կրակն ու ժամկոչներ ձեռքի մոմով կը վառեն նոյն դէզն որպէս մի ճրագ։ Բոցն կ՚ըսկսի դիզանալ լափելու ու լիզել իւր վրայ կուտուած փայտերն համայն։

Տէրընդառաջի կրակավառութիւն է մեր ազգային սովորութեանց հնագոյնն։ Դա՛ կը յիշեցնէ մեզ որմզդական այն հուրը, զոր կը պաշտէին համայն ցեղք արեաց հզօրագոյն։ Մեր պաշտելի Հայրապետներ՝ որոնք ա՛յնքան խորհրդաւոր կերպով Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ սրբազան ծիսարանն են շինել, որպիսի՜ վեհ նպատակաւ մը՝ մանուկ Ցիսուսի «ի տաճարն ընծայման» տօնին հետ մեր ազգային հին սովորութիւնն բերեր միացուցեր են։

Իրօք, շա՛տ սքանչելի է տեսարանն զոր կը ներկայեն Տէրընդառաջի երեկոյեան կրակն ու գիւղացիների խանդը.— սկսեալ գիւղի ամենէն զառամեալ ծերունիէն ու պառաւէն՝ մինչեւ նորածին մանուկը, բոլորն էլ դուրս՝ կամ իրենց տանեաց վրայ, կամ կեդրոնական կրակի չուրջ բոլորուած կը տեսնուին։ Ամենն ալ ունին իրենց ձեռք այն վառուած ճոփքը. եօթն անգամ կը դարձնեն զայն։—Ի՛նչ խորհրդաւոր թիւ.—Եօթն անգամ շրջիլ այդ նուիրական կրակի բոլորն, եօթն անգամ Տէր ընդ առաջի կրակէն վառուած ածուխով մը խաչել (գծել) իրենց տանիքի բոլորն, եօթն անգամ ըսել Մեղան ու Հայր մեր երկնաւոր։ — Եթէ նորածին մանուկներ կամ նորապսակ ամոլներ գտնուին նոյն տարուան, դուրս կրակի դիմացը պէտք է հանուին անխափան՝ և այդ նուիրական հրոյն չորս դին դառնան եօթն անգամ։ Նոցա բոլոր բարեկամներ անուշեղէններով ու մրգերով պատուուին միանգամ։— Ահա՛ երկ բորդ գաղտնիք մ՚ալ Տէր ընդ առաջի հրոյն նուիրականութեան, որոյ կը նուիրեն ցարդ եւս մեր գիւղացիներ իրենց նորապսակ որդիներ ու նորածին մանկըտիներ։—Գրեթէ ամբողջ գիւղը լուսավառութեան և կենդանութեան մէջ կը թաղուի այդ երեկոյ։ Ամեն մէկտեղ ձեռքերնին ունեցած կրակները կը շարժեն ու առասպելախառն զանազան պատմութիւններով «Տէր ընդ առաջի» տօնն՝ Աստուածոյն մարդացեալ՝ մանուկ Ցիսուսի ի գիրկս ծերունւոյն ընծայման հետ կը մէկնեն (2)։

Մենք մոռացանք նկարագրել նաեւ Փարխանդու ներքին կացութիւնն, որ զուրկ չէ կարեւորութենէ. Տեղական ժողովուրդը երկրագործութեան նուիրած է ինքզինքը եւ իր ճակտի քրտանց արդար վաստակով կապրի բաւական անխռով։ Որքան որ այսպիսի գիւղի մը մէջ դպրոցի մը ներկայութիւնն անհրաժեշտ է, ուր նորա սերունդը յաջորդաբար ուսանի իւր մայրենի լեզուն եւ կրօնն, հասկնայ իր պարտքն ու իրաւունքը, սակայն ցաւ է մեզ գրել թէ՝ ժամանակն իր անպատեհ բերմամբ՝ մերթ ընդ մերթ դպրոցի անուամբ ունեցած ասոնց նման հաստատութիւնն եւս անհաստատ բրած է։ Բայց այժմ ուրախութեամբ կը լսենք որ, Բաղէշի առաջնորդական նորընտիր Տեղապահը, Գեր. Տ. Ե. վ. Սօլախեան՝ մեծ ճիգ եւ խնամք կը տանի տեղական դպրոցների զարգացման եւ յառաջդիմութեան։

Ղ. Պ. ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

ԿԻՆԸ

(Թոնի Փոյէդեան Կեանքէն քաղուած

Ցաւիտենական խնդիրներ կան. կանանց ազատագրութեան, գիտութեան ընկերութեան և օրինաց առջեւ երկու սեռերու անկատարեալ հաւասարութեան խնդիրը վերստին ի յայտ կուգայ «դըրական, երգիծական, քաղաքական» պզտիկ լրագրի մը երեւման առթիւ, Կնոջ Ուժը, որ կ՚աւելցնէ թիւն այն աննշան հրատարակութեանց ուր կիներ կը մաքառին ձեռք բերելու համար իրենց քաղաքական և քաղաքային իրաւունքները։

Աւելորդ է ըսել թէ ո՛չ ժողովրդեան կանայք և ո՛չ աշխարհի կանայք կը պահանջեն այդ իրաւունքները։

«Ոմանք», պիտի ըսէ մեզ անշուշտ Տիկին Ռընէ Մարսիլ՝ Կնոջ Ուժին տնօրէնուհին, «անոր համար որ իրենց իմացականութիւնը շատ սահմանափակ է, այլ անոր համար որ իրենց ճաշակները չափազանց թեթեւ են։»

Այդ մասին չեմ կրնար համակարծիք գտնուիլ մեր շրջազգեստաւոր պաշտօնակցին։ Ցաճախակի առիթներ ունիմ հանդիպելու գործաւոր դասու կանանց, անոնց հետ խօսակցելու. դըրագէտ կիներ չեն ատոնք, այլ իրենց ուղղամտութիւնը զարմանալի է, և ուսերնին կը թօթուեն երբ կը հարցուի իրենց թէ կը հաւատա՞ն որ քըւէարկելու իրաւունքը բարեբաստիկ կերպիւ պիտի փոփոխէ իրենց կենաց պայմաններ։ Մինչեւ որ չըններն լուալու, հին հագուստները կարկտելու, ապուրը եփելու մեքենայ մը, բնաւ ժամանակ չպիտի ունենան լրագիրները կարդալու — նոյն իսկ կանացի լրագիրները,— ոչ ալ գնահատելու ընկերային այն մեծ յառաջդիմութիւնը որ ի գործ պիտի դրուի երբ հանրային յիշատակարանաց վրայ 89ի նշանաբանին տեղ դրուի սա նոր բանաձեւը զոր Կնոջ Ուժին տնօրէնն տուած է Ռընէ Մէրսիլի, «բանաձեւ որ միւսէն աւելի հեռուն, աւելի բարձր կ՚երթայ մարդկութեան շաւղին մէջ,— Ճշմարտութիւն, Միութիւն, Մարդկութիւն»։

Հասարակ դասու կին մը որ լաւ ամուսին մը ունի— այդպիսիներ կան— գոհ է իւր վիճակէն։ Այն կինն որ չար բաղդին բերմամբ գինով երկան մը իշխանութեան տակն է, կը մաղթէ միայն որ պաշտպանէն զինքն ընդդէմ ամուսնական իշխանութեան ինչ ինչ բիրտ զեղծումներու։ Օրինակի համար թշուառական մը որ բնաւ հոգ չի տանիր ո՛չ իր զաւակաց և ո՛չ իւր տան, ո՛ և է իրաւունք չկարենայ ունենալ իւր կնոջը շահերուն վրայ, ոչ ալ— խմելու համար— կարենայ վաճառել կահ կարասի մը զոր կինը գնած էր իւր աշխատութեամբն, լքումէն յետոյ։ Այս վատ զեղծումները բարեկարգելու համար, կը բաւէ շատ պարզ կանոնագիր մը, զոր մեր երեսփոխանք կրնան տալ մեզ պարապոյ և կարեկցական արդարութեան օր մը։ Ասոր համար պէտք չկայ յեղափոխութեան մը որ Երեսփոխանաց Ժողովոյ պայքարը տանի բազմեցնէ Ռընէ Մարսիլը և իւր գեղազգեստաւոր խմբագիրները։

Գալով բարձր դասու կանանց,— չեմ ուզեր ըսել թեթեւսօլիկներն որոց բոլոր կեանքը կ՚անցնի դերձակուհիներուն և նորթիկներուն (modiste) քով,— այլ անոնք որք բան մը կ՚արժեն կատարեալ դաստիարակութեամբ, մըտաւորական ներդաշնակ մշակմամբ, անոնք բոլորովին անտարբեր են Ռընէ Մարսիլի մղած պայքարին։ Իւրովի կը մտածեն թէ յիմարութիւն է հաւասարութիւն խնդրել երբ մէկը գերիշխանութիւն ունի։

Ես այս նիւթին մէջ կասկածելի չեմ, անոնցմէ ըլլալով որք բնաւ չեն վարանիր կանանց սրահին և երիկ մարդոց ծխարանին մէջ։ Այսպէս, գերազանց չեղող մարդուն խօսակցութիւնը գրեթէ միշտ անտանելի է. արդ խօսակցութեան վրայ «արհեստին արատը» կայ դրոշմուած, առանց ոչ ոք վիրաւորելու։ Քաղաքագէտք կը խօսին իրենց պատրաստած օրինական ծրագրերու վրայ, գրագէտք՝ իրենց հրատարակած կամ գրելիք գրքերու վըրայ, վաճառականք՝ ցորենի գնոյն ընթացքի վրայ, ձեռնարկուք՝ շինութեանց վրայ։ Ամէնքն ալ մխրճած են իրենց ամենօրեայ հոգերուն մէջ, ամէնքն ալ իրենց հետ կը քաշեն կը տանին իրենց գործերը։ Եւ քրոնիկագիրը չ՚խորհիր թէ քաղաքագէտը կ՚արհամարհէ գրականութիւնը, ճարտարապետը կը մտնայ թէ ցորենի վաճառականը կը խնդայ շինուածոց տագնապին վրայ։

Երբ դիպուածաւ այս մասնաւոր և եսական պարագաներէն դուրս ելնըլու ընդհանուր շահերու, արդարութեան, դաստիարակութեան, կրօնքի և իմաստասիրութեան մեծ խնդիրներու վիճաբանութեան մէջ մտնելու համար, վստահ էք թէ ձեր դիմացը պիտի գտնէք մարդիկ որք անկատար ընթերցանութիւն ունին, որք երբեք իրենք իրենց խորհրդածած չեն, և որք ամէն նիւթերու մէջ իրենց շահերէն տարբեր կարծիք չունին։ Եւ յայնժամ զգալի կրկնութիւն մ՚է ամենէն ողորմելի հասարակ խօսքերը, միամիտ ու դրդուիչ չարակամութիւնը, վիճաբանելու անկարողութիւնը, ճշմարտութեան բնաւին հետաքրքրութիւնը։ Ծխարանին մէջ եթէ երբեք զուարճալի բան որ կայ, այն ալ բամբասանքներն ու մանր մունր պատմութիւնները։ Եւ դարձեալ, այդ պատմութիւնները գրեթէ միշտ առնուած են հանրային թերթերէն, և շատ անգամ առջի օրը կարդացած էք արդէն զայնս ձեր լրագրին մէջ։

Կանանց սրահին մէջ ուրիշ շահ կայ քաղելիք, չեմ ըսեր ընդհանուր խօսակցութենէն, որ գրեթէ միշտ թեթեւ է, բայց կնոջ մը առանձին տեսակցութենէ, անկիւն մը։

Որովհետեւ այն կանայք որք գործ չունին, կը պատմեն իրենց սէրեր, մանկանց համար, իրենց սիրած մարդոց համար իրենց խանդաղատանքը։ Ամէն փորձութիւններէ յետոյ անոնց մէջ կենդանի կը մնայ ասպետական ձգտում մը դէպի իտէալն, դէպ մարդկութեան ամենէն ազնիւ հաւատքները։ Ճարպիկ ու նենգամիտ կիներ կան, բոլորովին սկեպտիկեան կիներ չկան։ Անոնցմէ կը հոսի բարութիւն, գթութեան փառք մը, անսպառ այն արցունքներուն նման որք այնչափ դիւրաւ կը լեցուին իրենց աչքերուն մէջ։ Բիւրեղի սրբութիւն մըն է այս, ուր քաղցր է հայիլ, ուր առողջութիւն է զովանալ։ Մարդ յաւիտենապէս աղէկ դուրս կ՚ելլէ աւելի երիտասարդացած, կենաց պայքարին համար աւելի զօրաւոր, սիրտն աւելի բարձր։ Գուցէ «խորհողները» կանանց մօտ չեն ճաշակեր այս փրկարար ուրախութիւնները, բայց անհրկրայ եմ թէ անոնք նպաստաւոր են գործի մարդոց։ Այս չափով, կանայք կրնան ներշնչող ըլլալ մեծ բաներու։ Եւ գաղտագողի իրենց ազդեցութեան այս յաջողութիւնն զգալու համար է որ, միշտ, վերջին վայրկեանին, գործօն մարդը նախամեծար պիտի համարի երազող մարդէն։

Բայց կանանց դերն այդ տեղ կ՚աւարտի, և սխալ բան մըն է ինքզինքը կառավարել տալ ասոնց այն ամէն պարագայից մէջ յորս զգացում կամ բնազդ չկայ։

Այն ժամանակ ուր պսակաւոր (bachelier) մը ամէն զարմանալի արհեստները կը փորձէ՝ ապրուստը ճարելու համար, կանանց համար գրականութեան ուսուցիչ եղած եմ։ Բաւական արտակարգ մասնագիտութիւն մըն է այս. այս պահուս իսկ Բարիզի մէջ Քարդիէ Լադէնի կողմը գտնուելու են քանի մը երիտասարդք որք ի գործ կը դնեն զայդ։

Ինծի պէս գիտէք թէ գրականութիւնը շատ «նորաձեւութիւն» է, Գրքերը, թատրոնը խօսակցութեան գրեթէ միակ առարկայն են վայելուչ սրահներուն մէջ։ Արդ, մեր ժամանակակից ընկերութիւնը քիչ մը խառն է. շատ օտարական կանանք կը դըրանուին հոն և քանի մը «ետքէն եկողներ»։ Ընկերութեան մէջ կը հասնին՝ ընթերցանութեան մէջ շատ հնացած։ Եթէ նրբամիտ են, շուտ կը նշմարեն թէ անտեղութիւններ և սքանչացումներ կան զորս հրապարակաւ յայտնելու է՝ վայելչութեան համակերպելու համար։ Պ. Օնէի վէպերուն անչափ գովեստն այս միջոցին աւելի կը միասէ սիրուն կնոջ մը քան անճաշակ արդուզարդ մը։ Կը փափաքին ճանչնալ դրական այն գերընտիր հայթայթիչներն, որոց դիմելը է միայն, միմիայն անոնց որք այդ շնորհն ունին։ Բայց որո՞ւ հարցնելու է լաւ գրքերու հեղինակներուն այդ հասցէները, առանց երկիւղի մատնուելու։

Ցայնժամ կը միջամտէի, կը միջամտէինք, մենք գրական ուսուցիչներ գրականութեան կանանց համար։ Շաբաթը մէկ երկու օր, երբ դռները լաւ գոցուած էին, կ՚երթայի խօսակցիլ վառարանին անկիւնը, աշակերտուհիներուս առանձնոցներուն մէջ։ Իմ պզտիկ հրապարակախօսութիւններս Ռասինէն վեր չէին ելլեր, և դարձեալ շատ հարեւանցի կ՚անցնէինք տասնեօթներորդ ու տասնեւութերորդ դարուն վրայ։ Կը ջանայինք բանաձեւերով ցոյց տալ մարդոց և գրքերուն առանձնայատկութիւնները։ Մինչեւ տասը կրկնել կուտայինք աշակերտուհին, առանց յայտնի ընելու։ Հռչակաւոր խօսքերու, շողշողուն մանրավէպերու ցուցակներ կը պատրաստէինք իրենց։ Բարձր դասու կանանց ուսուցիչը տասնեւիններորդ դարու մատենագրութեան վրայ թափելու է մանաւանդ իւր ոյժը։ Շադօպրիանէն մինչեւ անկապաշտ դպրոցը, ո՜րչափ գաղափարներ կան յուզելիք, կենդանագիրներ կան ցոյց տալիք, գեղեցիկ էջեր կան կարդալիք։ Շիտակը զուրցելով, լաւ յիշատակ մը պահած եմ վիպասաններու և բանաստեղծներու այս մեկնութիւններէ, ձմեռուան կըրակարաններուն մօտ— ժամ հինգի շիջնուտ կրակարանները— աղօտ լամբերու լուսին տակ, գեղանի Ամերիկուհեաց, գգլխիչ Ռուսուհիներու, զգայուն Անգլուհիներու շողշողուն նայուածքներուն տակ, որք տաղաւորները կը սիրէին, բանաստեղծներն ալ։

Կը սիրէին, բայց չէին դատեր։ Որովհետեւ կանայք զուտ գաղափարներու համար բոլորովին զուարճալի արհամարհանք մը ունին։ Պատմութիւնը սովրեցուցէք մարդու մը, պիտի կարդայ թէրն և դէմը, կեանքի մը հաշիւը պիտի ընէ, բարւոյն և չարին համագումարը։ Պիտի նայի կչռոյն տատանումը։ Պիտի ջանայ ճշմարտութեան մօտ կարծիք մը կազմել։ Նոյն անձին կեանքը կարդացուցէք կնոջ մը, պիտի տեսնէք թէ բնաւ չպիտի շուարի հակասութիւններէն, այլ թէ, փոխանակ իրողութիւնները կչռելու իւր մտքով, սրտով պիտի գնահատէ զանոնք։ Դիւցազնն իրեն հաճոյ պիտի ըլլայ կամ անհաճոյ— զուտ զգացական շարժառիթներով։ Եւ ոչ մէկ դատողութիւն, ոչ մէկ ցուցում, դաշնադրաց ոչ մէկ ապացոյց պիտի կրնան բան մը ընել այդ բնազդական շարժման դէմ։ Կինն հաստատապէս կեցած է իւր համոզման վրայ այնպիսի պատճառներով որք իրեն սեփական են. իւր կարծիքներն, իւր ազդակներն իսկ են։

Եւ միայն կանանց համար գրականութեան ուսուցիչները չեն որ այսպէս կը դատեն կիներն, այլ աւելի տեղեակ, աւելի դժնեայ հոգեբանք։

Կը յիշեմ թէ Սէն-Լազարի տնօրէնն օր մը սա խօսքն ըրաւ ինծի որ շատ ուշադրութիւնս գրաւած է.

—Զկայ մարդ մը որուն մէջ բան մը մնացած չըլլայ. որչափ [illegible] յիմարացած չէ, կարելի է դիմել բանականութեան։ Կանայք կան յորս ամէն բան ոչնչացած է, որովհետեւ բնազդումն է որ կը գործէ անոնց մէջ։ Երբ այս բնազդումը վատթարացած է, բան մը չէք կրնար կառչիլ. Նաւաբեկութիւնն է այս։

Եւ Պ. Տէօբէն ինծ կը յիշէր օրինակն կնոջ մը, որուն դէմ հարկ եղած էր բանի ոյժ գործածել։

—Երբե՛ք մարդոց բանտի մը մէջ բնաւ չպիտի ունենանք այդօրինակ տեսարան մը, կ՚ըսէր ինծի տնօրէնը. անշուշտ անհատական ըմբոստութիւններ կան, բայց անմիջապէս կը հանդարտին. դատապարտեալը գիտէ թէ եթէ կրնայ դիմադրել երկու պահապաններու, հինգ վեցը կրնան յաղթել իւր ճիգերուն։ Կինն անկարող է այդչափ պարզ դատողութիւն մ՚ընելու. ահա տեսանք անոնցմէ մին որ կը ջանար մաքառիլ տասն սպասուհիներու դէմ։

Ինքնին կը խորհէի թէ այդ սպասուհիներն որք չէին կրնար յաղթել յամառ կնոջ մը, ճիշդ այն լաւ և խոհական փաստերն էին զորս ես այնքան անգամ ի զուր գործածած էի իմ շնորհալի աշակերտուհիներս ճըշմարտութեան և արդարութեան ճամբուն դարձնելու համար, ինչպէս այն տասն կը կարծէի միամտաբար։

Կը սխալէի քարոզելով, կը խոստովանիմ։ Պէտք է կիները թողուլ կըքին և սիրոյն մէջ։ Այդ գնով միայն աշխարհս ներդաշնակ կը մնայ։ Մարդկային սեռին մէջ սէրը կը մոլորի շահադիտութեան խուզարկութեան մէջ։ Միւս կէսն յիշեցնելու է նմա որ մեծագոյն գործն հասկնալը չէ, այլ սիրելը։

ՀԻՒԿ ԼԸ ՌՈՒ

---

(1) Տէր ընդ առաջի կրակավառութեան համար իւրաքանչիւր ոք հաստ գաւազանի մը չափ ուռամբ ծեծուած եւ լուցկիի նման չոր փայտ մը կունենայ իր ձեռքը, զոր վառելով և «Տէրընդէրէզ հաց մէկ ու կէս» պոռալով անդադար կը պըտտցնեն։ Թել թել ծեծուած այս փայտին, Բաղէշի շրջակայ գիւղացիներ ճոփք իսկ Բաղէշցիներ [illegible] կ՚ըսեն։

(2) Ինչպէս Բաղէշի շրջակայ գիւղերն, նմանապէս և Բաղէշ քաղաքը՝ Տէր ընդ առաջի տօնն կը կատարէ կրակավառութեան գեղեցիկ լուսավառութեամբ զոր դիտած և սքանչացած են շատ մը օտար ուղեւորներ։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Պ. ՄԷՅՖՌ
Փ. ՏԸԼՈՐՄ, ՅԱՋՈՐԴ
Օ ՎԻԼ ՏԸ ՖՐԱՆՍ
Ղալաթիա, 3, Մահմուտիյէ փողոց
(Քարա-քէօյ)
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՀԱՆԴԷՍ
Անօգին զեղչով
ՁՄԵՌՆԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐՈՒ

Ամէն տեսակ անձրեւանոցք, գաւազանք, բըրդեայ գուլպայք, կօշիկք, պզտիկ աղջկանց համար գուլպայք, ֆլանէլէ ժիլէներ, Թոքթօ սալըթաներ, մերինոսէ ժիլէներ, կտաւեայ շապիկք, ֆըլանէլէ շապիկք, օձիք և թեւնոց, փողպատ, ամէն տեսակ ձեռնոց, մառամիոն, անկողնի սաւաններու համար կտաւ, բամբակեղէնք, զուտ բրդէ ֆլանէլք, ձեռաց սրբիչք, անձեռոցք, թաշկինակք, անկողնի ծածկոցք, անթափանցելի հագուստներ, ուղեւորութեան սնտուկներ, հոտաւէտ նիւթեր, խողանակներ, ալպոմներ և այլն և այլն։

ՈՐՈՇ ԳԻՆ —Ռակին 108 էն։

Վաճառատան մէջ գտնուած բոլոր ապրանքներուն այս մեծ զեղչի մասին համոզուելու համար կը բաւէ պարզ այցելութիւն մը ի վաճառահանդէսն, ուր պիտի հասկցուի ապրանաց անսովոր յատկութիւնն և ընծայուած առաւելութիւնները։

Փ. ՏԸԼՈՐՄ
869 Ցաջորդ Պ. Մէյֆռի

Պատիւ ունիմք ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Տօքթօր Եվդիպուլ, մասնագէտ ջղային, մէզուցէ և մորթի հիւանդութեանց, կ՚ընդունի իրեն դիմողներն, Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, Օսմանեան դրամատան մօտ, ԼԷՕՆՕՄԻՔ դեղարանի մէջ կէս օրէն մինչեւ մէկ ու կէս ժամ, երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը, 866 13—20

Աղքատք ձրի կը դարմանուին։

ՄԻՆՉԵՒ 10 ՂՐՈՒՇ
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՅՑԵՔԱՐՏԻ
(Ամէն լեզուաւ)
Ֆրանսական ընտիր քարտ. Այցետոմսի յատուկ նուրբ եւ սիրուն գրեր. Ազնիւ ճաշակ. Մաքուր եւ խնամեալ աշխատութիւն:
Դիմել
ի Տպարանն Գ. Պաղտատլեան
Ցակոբեան խան, Կ. Պոլիս:

ՄԱՄՈՒԼ խափանեալ զաւեշտաթերթի արտօնատէր Գէորգ Էֆէնտի Ալաճալեան՝ Միտիլլէէն ընտիր ձիթաիւղ և օճառ, Թենէտոսէն պատուական գինի և Իզմիրէն ընտիր օղի բերել տուած է, և աժան գնով կը վաճառէ Ղալաթիա Բէնկչէնկիմ-Բազար [illegible] խան։ Նմանապէս զատ, յատկապէս բերել տուած է Ռիգայէն պատուական գումաշարեան, Եւրոպայէն ֆօրժ Սալամն եղբարց ընտիր գոնեաքները թէ՛ շիշերով և թէ՛ տակառով, և Սկիւտարի ընտիր «չալըշ բէյիմէն» ճերմակ գինի։ Նաեւ ամենընտիր ձիթապտուղ, լուբիա և շաքար։ Յաճախորդք մեծապէս գոհ կը լինին անոնց թէ՛ ընտրութեան և թէ՛ աժանութեան համար։ 918

ՏՈՔԹ. ՃԷՎԱՀԻՐՃԵԱՆ

Գաւառաց մէջ շատ տարիներ քաղաքային բժշկութեան պաշտօնն յաջողապէս վարելէ յետոյ, այժմ Կ. Պոլիս հաստատուած է, և իւր բնակարանն (ի Վլանկա, Ցունաց Ս. Թորոս եկեղեցւոյ կից) հիւանդներ կ՚ընդունի ձրիապէս՝ չորեքշաբթի արտաքին հիւանդութեանց համար, և շաբաթ օր ներքին հիւանդութեանց համար, մինչեւ կէս օր։ Վկայեալ աղքատ հիւանդաց վրայ վիրաբուժական գործողութիւններն եւս ձրի կը կատարէ։ Շաբաթուն միւս օրերը մինչեւ կէս օր հիւանդ կ՚ընդունի, մասնաւորապէս ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնք, մանկաբարձութիւն, և վիրաբուժական գործողութիւնք.—քարահանութիւն, խեղաբուժութիւն, լուսնոտութիւն, ևն. որոց վրայ յատուկ փորձառութիւն ունի։
768 3—20

ՏՕՔԹ. Ա. ՔՕՄԱՆՍ ՏԸ ՐԱՑԹԷՐ

Բժիշկ, վիրաբոյժ և մանկաբարձ, վըկայեալ Ամսդերտամի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Չարշի փողոց, թիւ 80։ Հիւանդները կ՚ընդունի միջօրէի ժամ 1 էն 2, ըստ Եւրոպացւոց։ Երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները։ 905

ՏՐ. ՖՆՈՐՍԻ
Հակատենդային դեղ, շինուած ի ձեռն

Մայստըր Լուսիուս Պրուննիկի, ի Հէօխըստ, Գերմանիա, որ միակ իրաւունք ունի սոյն դեղի պատրաստութեան, պաշտպանեալ արքայական արտօնագրով։

Տր. Ֆնորսի Անթիբէրինն, երիտասարդաց համար 1 էն 2 կրամ կ՚առնուի՝ ջրի կամ ուրիշ ո և է ըմպելիքի մէջ լուծուելով, և ամէնէն ազդեցիկ ու ամէնէն ծանօթ դեղն է գլխու ցաւի, անգարի, ջղային ցաւի, յօդացաւի, ժանտատենդի, և ուրիշ շատ հիւանդութեանց մէջ լաւագոյն հականեխիչ դեղն է։ Ջերմապէս կը յանձնարարուի Բժշկական համալսարանէն։

Կը գտնուի ամէն ծանօթ դեղագործի և դեղավաճառի քով։

Տր. Ֆնորսի Անթիբէրինի վրայ փընտռել Առիւծի պատկերը։ Իւրաքանչիւր տուփ անպատճառ կը կրէ Տր. Ֆնորսի ստորագրութիւնը կարմիր տառերով։

Զգուշանալ կեղծերէն։ 515

ՄՍԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՀԻՒԹ
LIEBIG
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Ի ՖՐԷՅ-ՊԷՆՏՈՍ

Որ 1867էն ի վեր արժանացած է Միջազգային ամէն ցուցահանդէսներու մէջ ամենէն բարձրագոյն վարձատրութեանց։ Մեծ դիւրութիւն և խնայողութիւն. Վայրկենական պատրաստութիւն արգանակի, և ապուրի, համեմի, բանջարեղինաց համը բարեխառնելու գերընտիր միջոց։

Հիւանդաց և տկարներու համար կազդուրիչ դեղ։

Պահանջել այս ստորագրութիւնը Liebig կապոյտ մելանով։ 236

Մեծաքանակ կը ծախուի գործակալաց քով. ՆԷՆՆԻ ՔՈԼԼԷ և ընկ. Կ. Պոլիս, Թիճարէթ խան, թիւ 4։ Կը ծախուի նաեւ ուտելեաց վաճառականներու, դեղավաճառաց, նպարավաճառներու քով և այլն։

ՍԳՈՏԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 25 սեպտեմբեր 188

Պարոնայք Սգօտ և Պօուն,

Ցորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգօտի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս համեղ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօրու ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԲԱՑՈՒՄՆ
ՄԱՅԵՐԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ
Ի ՊՈԼԻՍ — ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ԳԼՈՒԽԸ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓԻ ՎՐԱՅ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐ
ԱՐԱՆՑ, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ և ՏՂԱՅՈՑ համար
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՄԵՆԷՆ ՃՈԽ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Արանց ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ վերաբերեալ ամէն բաներու համար
ԱՄԻՍԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ ԿՈՒԳԱՆ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՆՈՐԵԼՈՒԿՆԵՐԸ
Ի վաճառ հանուած բոլոր ապրանքները կը զանազանուին իրենց ԼԱՒ ՏԵՍԱԿՈՎ, ԸՆՏԻՐ ԿԱՐՈՒԱԾՔՈՎ և ՍՔԱՆՉԵԼԻ ՁԵՒՈՎ։
ՄԱՅԵՐ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ դրութիւնն եղած է, է և պիտի ըլլայ միշտ
ԱՂՈՒՈՐ, ԱՂԷԿ եւ ԱԺԱՆ
Երթա՛նք ՄԱՅԵՐին
827

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

69

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 2,085,347

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 967,900

Ընկերութիւնք Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած գրաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար վերենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար, մինչեւ ցարդ տուժած վնասին 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոյ և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիոն խանի անկի նո երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Գ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Խամմըն Նըսֆը օսմանլը լիրասը խուզ զըուշա նագտէն վէ փէշինէն վիրիլմէք Նըսֆը տիկէրի խուչ խուզ պէշ սէնէսի էչիա պաշաօր սուրէթի իլէ մահսուպ օլմագ իւզրէ Փիրուզէ օրունճաճըգ խուզ օթուզ պին քիլօ գաւրըն քէփէկին պէշէր քիլօսը օն փարա վէ էլլի պին քիլօ ինճէ քէփէկին պէշէր քիլօսը օն իքի փարայա իժալէսի էօճաքըմըզ օլուպ Թըշրինի սանինին եիրմի պէշինճի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իսթիքրասընա թալիպ օլանլարըն մուզամը Սէրասքէրի լէվազըմըմըզ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

20 Թըշրինի սանի 1889 898
Նօ. 12 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Սթրումչա մէվքիի իլէ հէվլի, Վէտրինէ, Եէնիճէ վէ Գարա Ֆէրիյէ մէվգըլէրինտէ պուլունան ասաքիրը շահանէ պիր սէնէլիք իտարէսի իչուն մուգթազի էրզագ վէ սաիրէնին պուրաճա իհալէսինա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մուզամը Սէրասքէրի լէվազըմըմըզը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

20 Թըշրինի սանի 1889 899
Նօ. 13 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Միւպայեա օլունաճագ իքի խուզ պին քիլօտան խուչ խուզ պին քիլօյա գատար գուրու սօղանըն պէշէր քիլօսը տօգուզ փարա տօգսան սանթիմէ թալիպի էօճաքըմըզ օլուպ Թըշրինի սանիի բուսմինին եիրմի իքինճի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի խուզտէ պէչ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իհտասընա թալիպ օլանլարըն մուզամը Սէրասքէրի լէվազըմըմըզ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

20 Թըշրինի սանի 1889 900
Նօ. 14 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Միւպայեա օլունաճագ իքի խուզ էլլի պին քիլօտան խուչ խուզ պին գըյէճէ գատար փաթաթէսին Թըշրինի սանինին եիրմի տօգուզունճը կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի թէգարրիւր իտէճէք ֆիյաթ րունտան խուզտէ պէչ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իհտասընա թալիպ օլանլարըն մուզամը Սէրասքէրի լէվազըմըմըզ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

20 Թըշրինի սանի 1889 921
Նօ. 15 3—3

ՀԱԶԻ ՏՆԶԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ՆԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

POWELL'S BALSAM OF ANISEED.
TRADE MARK.

ՏՆԶԱՓՈՂԻ ՆԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը մէջտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Փօուէլ կ'ընդունի այնոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ թագուհւոյն ՆԷԴԼԻ թնդանօթակրոյն վրայ, ի Ռուբ, Ըսկովտիա.

«Սիրելի պարոն, Ըստ որում կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ գիշերը կ'արգելուր ինծ քնանալ և ցերեկը հանգիստ անցունել, Վ. Սեմ. կոմս Քարթինէյան ձնարաբեց ինծ գործածել ձեր անզուգական բալսամէն անխոնի հատիկներով և կը ամ հաւաստել ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առաջ իսկ պէտք ունենալը գործ. ըս դադրեցնելու, և առաջին փոքր սրուակը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն այլոց. (Ստր.) Վ. ԼԻՆՏՍԷԼ, Նէդլի թնդանօթակրէն.»

Կը վաճառուի ամեն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին ½ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ՓՕՈՒԷԼԼ, 4, Պլաքֆրիէրս Ռօտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.

76 Մ. ԷՏՄՈՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 67

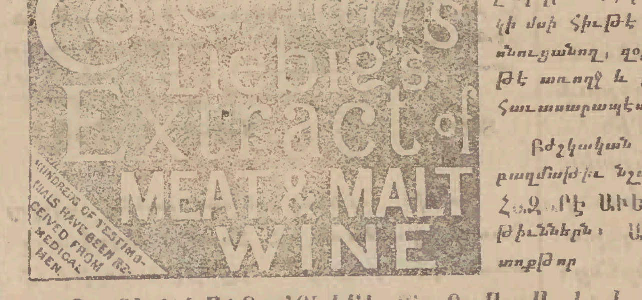
Coleman's
Liebig's
Extract of
MEAT & MALT
WINE
HUNDREDS OF TESTIMONIALS HAVE BEEN RECEIVED FROM MEDICAL MEN.

ԳՈԼԻՄԸՆԻ ԳԻՆԻՆ հիւթաւհամ և կազդուրիչ ըմպելի մ'է, բաղկացեալ Բորդոյի գինիէ, և Լիեպիկի մսի հիւթէ և Մալթի հիւթէ, կազմելով այսպէս անուցանող, զօրաւոր և գրգռիչ խառնուրդ մը, որ թէ առողջ և թէ անկար մարդոց համար լաւ է հաւասարապէս։

Բժշկական համալսարանն հաւանած է նմա և բազմաթիւ նշանաւոր բժիշկներէ յանձնարարեալ է Հ. Ջ. ՐԷ ԱՒԵԼԻ ԲԺԻՇԿ գրկած են իրենց վկայութիւններն։ Ահա կը թարգմանենք վկայութիւնն ստորև

Թ. ՌԷՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԷՍԻ Մ. Ր. Ս. Ս. Լ. Լ. Մ. Ք. Ս. Ր. Ճ. ԵՒ ԸՆԿ.

26, Լորն Րոտ և 24 Համիլգըն Սգուէյր

Պրքընհէտ, 2 սեպտեմբեր 1889

Պարոնայք —ի նկատ առնլով խորդախ մըցման մը հանած զանազան լուրերը, կը փափաքիմ յայտնապէս գրուցել ձեզ թէ որչափ գոհ եմ ձեր Մսի և Մալթի պատրաստութենէն։ Քանի քանի անգամներ տեսած եմ առոր առողջարար ազդեցութիւնն այն հիւանդութեանց վրայ որոց համար պատուիրած եմ զայն, և ինչ ինչ պարագայից մէջ ձեռք բերած եմ հրաշալի արդիւնքներ զորս պարզ գինին (առանց մսոյ) չպիտի կրնար տալ.

Ընդունեցէք, և այլն և այլն.

Թ. ՌԷՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԷՍ

Ի վերջոյ, մայրաքաղաքիս գլխաւոր բժիշկք ջերմապէս յանձնարարած են զայն։

Հարցնել ԳՈԼԻՄԸՆԻ ԳԻՆԻՆ Լիէպիկի մսի և Մալթի խառնուրդով, զգուշանալ կեղծերէն.

Գեմեցէք ստորագրելոյն, միակ գործակալ ի Թուրքիա Գոլիմըն և ընկերութեան գործարանին Ս. Ճորճս Նորուիչ և Լոնտոն։

ԷՏՄՈՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից. Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա 80

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՃԱՌՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՃՈՒՏ ԻՒՂ

Իփօֆօսֆիթ տը շօլ և սօտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբօֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԻՐՁԷԼ 443

ՄԱԴՈՆԻ

ԿԻՍՀԻՒՊԼԸՐ

ՀԱՆՔՈՅԻՆ ԲՆԱԿԱՆ ՋՈՒՐ

Կալաքսրային Թթուուտ աղբիւր ամենամաքուր

ՍԵՂԱՆԻ ԼՄՊԱԳՈՅՆ ԵՒ ԶՈՎԱՐԱՐ ԸՄՊԵԼԻ

Հազերու, խռչափողի բորբոքմանց, ստամոքսի և աղեաց համար յանձնարարեալ։

Հայնրիխ Մադոնի, Գարլսպատ և Վիեննա 47

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԴԻՔ)

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ՌԻԲԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յաճախորդներու փափաքանաց համաձայն, մեր այս տարուան քաուչուէ մուճակներն, որք իրենց վրայ իբրեւ նշան կշիռ մը կը կրեն, խիստ ճաշակաւոր, նուրբ և հաստատուն շինուած են կոշտ քէչէով։

Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն քան տարիէ ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները։

Մեր մուճակներու ներքին կողմը կշիռ մը և արտաքին կողմն ալ առիւծի մը պատկերը դրոշմուած է իբրեւ նշան։ Կը վաճառուին ի Պոլիս Սուլթան Համամ աղբիւրի մօտ Սեպուհ աղա Տէմիրճեանի թիւ 47 և 49 խանութն և բոլոր քաուչուէ մուճակ վաճառողներու քով։ Կեդրոնատեղին է ի Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Փոճաման Օղլու խան, Ճորճի Կիտրոլի թիւ 13 մթերանոցը 837

GUERISON Prompte et Certaine !
Affections des voies urinaires, Blennorrhagies, Catarrhe, Cystite, Néphrite suppurée, Mal de Bright, Coliques néphrétiques, Enthérite chronique.

CAPSULES DE SANTAL DE LACROIX

PHARMACIEN DE 1re CLASSE
LAURÉAT de la SOCIÉTÉ de PHARMACIE de Paris
Lauréat et Ex-Préparateur de l'Ecole supérieure de Paris
76, Rue du Château-d'Eau, 76
PARIS

DÉTAIL : DANS TOUTES LES PHARMACIES

Ընդհանուր մթերանոցն է ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ ԺՈԶԷՖ ՔԱՆԶՈՒՐԻ, Մեծ Փողոց Բերայի, և ԴԵՂԱՐԱՆ Ա. ՄԵՐՀԱՄԷԹՃԵԱՆ, Պոլիս, Պահճէ-Գաբու, 18 914

ԼՈԳԱՐԱՆՆԵՐԸ ՀԵՇՏԱՔՈՅՐ ԿԸ ԽՆԿՈՒԻՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԱՂԵՐՈՎ

Լոգարանի եւ արդուզարդի համար

Այս աղերն, առողջապահական մեծ յատկութիւններ ունենալովն, շատ անուշ կ'ընեն ջուրն և հեշտալի հոտ մը կուտան նմա։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԱՂԵՐԸ անմիջական ազդեցութիւն ունին գեղեցկացնելու և պահպանելու համար մորթը, թաւշանման ընծայելով զայն, և գոյնին տալով գեղ ու թարմութիւն։

Արեւելեան անուշահոտ աղերը գործածելու են ՀԻՒԱՆԴԱՑ ՍԵՆԵԱԿԻՆ ՄԷՋ, զի կը նպաստեն օդը զովացնելու և հաճոյ են հոտոտելեաց։

Այս աղերուն հականեխական յատկութիւնները շատ օգտակար են մորթի հիւանդութեանց։ Ս. ԹՐ ՎԱՏՍ և ԸՆԿ. 27, Ճօսրի Սթ. Լոնտոն

Դիմել առ միակ գործակալն ի Թուրքիա

ԷՏՄՈՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, Թիւ 65 և 97, Ղալաթիա։ 681

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթոր Այէրի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ Ֆիզիգական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնը և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնը երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս Ֆիզիգական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անըմբռնելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն ամեն տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց աս անունները տրուած է. ջերմն և սարսուռ, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտը ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ ժահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղն կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտ ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Միւսեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 166

ՇԻՐՔԷԹԻ ՀԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1889 Նոյեմբեր 2 Հինգշաբթի օրէն սկսեալ մինչեւ յնոր անօրինութիւն

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց երթեւեկութիւն

Ժ. Գ. Ր.

2 15 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէյլիք. Թարպ. Եէնիք Պօյաճ. Ռ. Հիսար (Արնաւուտգիւղի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 18
3 — Եէնիմ. Մէզպ. Պէյ. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար [Արնաւուտգիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի բացի ուրբաթէ) 17
2 50 Ռ. Ա. Գաւաք Մէզպ. Պէյլք. Թարապ. Պէյգօզ Գանտիլլի [Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղորդ. ուր. օրերը Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշիք] 20
3 45 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէյլիք. Թարապ. Եէնիք Ստէն. Միրկէն Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնվ. գիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի. Ուրբաթ օրերը ժամ 3 3ին մեկնի) 21
4 45 Եէնիմ. Մէզպ. Պէյ. Թարպ. Եէնիք. Ստէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 33
6 — Եէնիմ. Մէզպ. Պէյլիք. Թարպ. Եէնիք. Ստէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 25
7 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէյլիք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշպ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթագ. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ. 2
8 15 Ա. և Ռ. Գաւագ Եէնիմ. Մէզարպ. Պէյ. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 21
10 — Մէզարպ. Պէյ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթագ. Պէշ. 34

Ասիական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց

2 15 Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 2
2 15 Եէնիք. Ստէն. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 19
2 40 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 19
3 10 Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 25
3 15 Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիքթաշ Գապ. 34
4 15 Ռ. Հիսար Պէպէք Արվ. Գուր Օրթ. Պէշ. (Բացի Ուրբաթէ) 23
4 45 Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք. Գապ. (Ուրբաթ օրերը 4 30ին և Գապ. չպիտի հանդիպի) 28
10 50 Ռ. Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 25
11 20 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ (բացի ուրբ.) 2

Ասիական եզերէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց

2 15 Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. 33
2 20 Պէյգօզ Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղրդ.) 23
3 — Պէպէք Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիքթաշ 28
3 30 Պէյգօզ Բաշպ. Չուպուգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. [Գանտ. պիտի հղրդ. Ուրբաթ օրերը Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք.) 20
4 15 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք. (Բացի ուրբաթէ) 18
5 — Գանտ. Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլէրպ. Գուզկ. Իւսկիւտար (Բացի ուրբաթէ) 17
5 15 Պէյգ. Բաշպ. Չուպուգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք 19
6 45 Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ. 20
9 15 Պէյլիք. Թարապիա Պէյգ. Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Իւսկիւտար 23

10 20 Գանտ. Չէնկ. 28
11 — Գուզկ.էն ուղղակի կամուրջ (Բացի Ուրբաթէ) 19

(Բացի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 — Պէշիք. Օրթագ. Գուր. Արնաւուտ Պէպէք Ռ. Հիսար Եէնիք. Թար. Պէյ. Մէզարպ. Եէնիմ. 33
3 35 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշպ. Պէյգ. Թարապ. Պէյ. Մէզ. Եէնիմահալլէ 2
4 20 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Եէնիք. Թարպ. Պէյլք. Մէզար. Եէնիմ. 25
5 15 Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթագ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլ. Միրկ. 20
6 — Իւսկ. Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Ստէն. Եէնիք. Պէյգ. Թարապ. Պէյ. Մէզր. Եէնիմ. և Գաւաքներ 21
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգօզ Թարպ. Պէյլիք. 23
8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Մէզար. Պէյ. 34
9 30 Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգօզ Թարապ. Պէյլիք. Մէզարպ. Եէնիմ. [Բացի ուրբաթէ] 21
10 30 Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ստէն. Եէնիք. Թարպ. Պէյլիքտարէն. Մէզար. Եէնիմ. 18
11 20 Եէնիք. Թարպ. Պէյ. Մէզպ. Եէնիմ. 21
11 35 Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ստէն. Եէնիք. 19

Կամուրջէն Արեւելեան եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 45 Ուղղակի Պէպէք (Ուրբաթ օրերը 4ին) 23
4 15 Ուղղակի Պէպէք (Բացի ուրբաթէ) 28
9 55 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէպ. Ռ. Հիսար (Վ. Թօփէն ելնող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 25
10 30 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք 2
11 15 Գապ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճըք 28
11 40 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէպէք [Բացի ուրբաթէ] 25
12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. 2

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 50 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բաշպ. Պէյգ. 19
3 40 Ուղղակի Գանտիլլի [Բացի ուրբաթէ] 18
4 25 Ուղղակի Գանտիլլի (Բացի ուրբաթէ) 17
9 25 Պէշիքթաշ, Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գաւաքներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 23
10 5 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշպ. Պէյգ. Թարապ. Մէզարպ. Գաւաքներ (Ուրբաթները Պէյլիքտ.) 17
10 40 Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 19
10 45 Պէշիքթաշ Գուզկնճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վան. Գանտ. Պէշիք (Ուրբաթ օրերը Իւսկ. Գանտ. Վ. Թօփէն շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 33
11 20 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշպ. Պէյգօզ (Ուրբ. օրերը 11 25) 23
11 45 Գապթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. 34

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իսկիւտարէն	կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիւտար
— —	6 25 Պէշիք.	— —	— —
— —	7 5	*2 30 Պէշիք.	8 15
— —	8 5 Վ. Թօփ.	3 —	9 5
— —	8 20 Պէշիք.	3 50 Վ. Թօփ.	9 50
2 — *	9 —	3 45 Պէշիք.	10 10 Պէշիք.
2 30 Պէշիք.	9 30	4 15	10 30 Ֆէրպ.
3 —	10 — Ֆէրպ.	4 30 Ֆէրպօթ	10 40 Գզ.
3 30	10 20 Պէշիք.	5 15 Վ. Թօփ.	11 —
3 45 Ֆէրպ.	10 50	5 25	11 20 Ֆէրպ.
4 20	11 — Գուզկ.	5 45 Պէշիք.	11 20
4 50	11 10 Ֆէրպ.	6 15 Ֆէրպօթ	11 50
5 30 Ֆէրպ.	11 20	6 20	11 55 Գզ. **
5 35 Վ. Թօփ.	11 40	7 5	12 5
6 —	12 5	— —	— —
— —	— —	— —	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն	կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիւտար
— —	6 25 Պէշիք.	— —	7 5
— —	7 5	— —	8 15 Պէշիք.
— —	**8 — Վ. Թօփ.	2 35	9 5
2 15	8 20 Պէշիք.	3 50 Վ. Թօփ.	9 45
3 — Պէշիք.	9 — Պէշիք.	3 — Պէշիք.	10 10 Պէշիք.
3 40	9 30	3 45 Պէշիք.	10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպօթ	10 — Ֆէրպ.	4 30 Ֆէրպօթ	10 40
4 20	10 10 Պէշիք.	4 40	11 20 Ֆէրպ.
5 5	10 40	5 15 Վ. Թօփ.	11 20
5 30 Ֆէրպօթ	11 10 Ֆէրպ.	5 20	11 40
*5 35 Վ. Թօփ.	11 10	5 45 Պէշիք.	12 5
6	11 40	6 15 Ֆէրպօթ	— —
— —	12 5	6 20	— —

* Այս երթեւեկութիւն հրէից տօներուն, և շաբաթ օրերը Գուզկ. չպիտի հանդիպի։

** Բացի կիրակի օրերէ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԵԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 30 Հարէմէն Սալաճաք (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 45 » » (Կիր. օրերը ժ. 5 15)
10 40 » » (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 25 » » (կիրակի օրը ժ. 10 45ին)
3 — կամուրջէն Հարէմ Սալաճաք (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 15 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճաք (կիր. օրերը ժ. 5)
10 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճաք (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճաք (կիրակի օրերը ժ. 10 30ին)։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԵԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՄՐՋԱՐԱՐ ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԵՐԹԵՒԵԿ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ (Եէնի Ճամիի շոգ. նաւին հետ կը հաղորդակցի)
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 20 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

* Այս երթեւեկութիւնք Նոյ. 16էն վերջ տեղի չեն ունենար։

* Բաց ի Ուրբաթ օրերէն։

Ծան. —Օրը մեկնողաց եղած ատեն, [illegible] 181

Պատասխանատու Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ